

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Filozofická fakulta

Katedra asijských studií

BAKALÁŘSKÁ DIPLOMOVÁ PRÁCE

Pedagogická gramatika a její aplikace v učebnicích čínštiny pro začátečníky

Pedagogical grammar and its application in textbooks of Chinese for beginners

OLOMOUC 2015 Markéta Kudrnová

vedoucí diplomové práce: Mgr. Michaela Zahradníková

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracovala samostatně a uvedla veškeré
použité prameny a literaturu.

Olomouc, 6. 5. 2015

í í í í í í í í í í í í í í í

podpis

Anotace

Jméno a příjmení autora:	Markéta Kudrnová
Název katedry:	Katedra asijských studií
Název fakulty:	Filozofická fakulta
Název diplomové práce:	Pedagogická gramatika a její aplikace v učebnicích ín-tiny pro začátečníky
Vedoucí diplomové práce:	Mgr. Michaela Zahradníková
Podpisový znak :	103 667
Podpisová stránka:	81
Podpisový zdroj a literatury:	25

Klíčová slova: pedagogická gramatika, gramatický jev, učebnice ín-tiny, cizojazyčná výuka

Anotace: Hlavním cílem bakalářské práce bylo sestavení korpusu klíčových gramatických jevů ín-tiny pro středně-kolské studenty. Za tímto účelem byla provedena analýza tří učebnic ín-tiny pro začínající studenty středních škol. Učebnice byly vydány ve stejném období (roky 2009-2010), každá z nich vyšla v jiné části světa (Spojené státy americké, Francie, Česká lidová republika). Na základě analýzy těchto učebnic vznikl seznam klíčových gramatických jevů, které se objevují ve všech těchto učebnicích. Takových jevů je celkem 31. Tvoří tedy 33% veškeré gramatiky v učebnici HY, 36% v učebnici NS a 66% v učebnici XH. Práce rovněž představuje 25 jevů zařazených do dvou učebnic a také jevy, které se objevují v každé učebnici zvlášť. U jevů, které se objevují buď ve všech učebnicích, nebo pouze ve dvou, je rovněž popsán způsob a hloubka jejich vysvětlení v jednotlivých učebnicích. Cílem analýzy je zjistit, které gramatické jevy ín-tiny jsou nezbytnou součástí učebních osnov učebnic pro začátečníky. Výsledky analýzy by tak mohly posloužit například uitelům ín-tiny při sestavování učebního plánu nebo autorům učebnic při jejich tvorbě.

Děkuji Mgr. Michaelě Zahradníkové za trpělivost a cenné rady, které mi během psaní bakalářské práce poskytla. Rovněž bych poděkovala své rodině a blízkým za obrovskou podporu po celou dobu studia.

Obsah

Anotace.....	4
Seznam tabulek	8
Seznam zkratk	9
Edi ní poznámka.....	10
Úvod.....	11
1 Metodologie.....	13
2 Klasické výukové metody 20. st. a jejich vliv na za azení gramatiky do výuky.....	16
2.1 Charakteristika jednotlivých metod	16
2.1.1 Gramaticko-p ekladová metoda.....	16
2.1.2 P ímá metoda.....	17
2.1.3 Audio-lingvistická metoda	17
2.1.4 Komunikativní metoda.....	17
3 Co je pedagogická gramatika?.....	19
3.1 Gramatika jako p edpis.....	19
3.2 Gramatika jako popis.....	20
3.3 Gramatika jako systém osvojení	20
3.4 Gramatika jako axiomatický systém	21
4 Pedagogická gramatika ín-tiny	23
4.1 Výuka ín-tiny jako cizího jazyka	23
4.1.1 Historické pozadí	23
4.2 Osnovy pro výuku cizích jazyk	24
4.2.1 Osnovy pro výuku ín-tiny na st edních -kolách (the Guidelines for Chinese Language Teaching in Secondary Schools)	24
4.2.2 Národní sm rnice pro výuku cizích jazyk (National Standards for Foreign Language Education).....	25
4.3 Studijní materiály pro výuku ín-tiny	26
4.3.1 Rozd lení gramatických jev ín-tiny na primární a sekundární.....	27
4.3.1.1 Primární gramatické jevy	27
4.3.1.2 Sekundární gramatické jevy.....	29
5 Analýza vybraných u ebnic.....	31
5.1 Popis u ebnice HY	31
5.2 Popis u ebnice NS.....	32
5.3 Popis u ebnice XH.....	33

5.4	Základní rozdíl ve výkladu gramatiky v jednotlivých u ebnicích.....	34
5.5	Korpus klíčových gramatických jev	34
5.6	Gramatické jevy vyskytující se ve dvou u ebnicích.....	50
5.7	Gramatické jevy v u ebnici HY	61
5.8	Gramatické jevy v u ebnici NS	67
5.9	Gramatické jevy v u ebnici XH.....	71
	Závěr.....	72
	Resumé	78
	Seznam analyzovaných u ebnic.....	79
	Seznam literatury	80

Seznam tabulek

Tabulka . 1: Korpus klíčových gramatických jevů	36
Tabulka . 2: Gramatické jevy ve dvou u ebnicích	51
Tabulka . 3: Gramatické jevy v u ebnici HY	67
Tabulka . 4: Gramatické jevy v u ebnici NS	70
Tabulka . 5: Gramatické jevy v u ebnici XH.....	71
Tabulka . 6: Procentuální hodnoty jevů v jednotlivých u ebnicích	73
Tabulka . 7: Nejvýraznější odlišnosti v zařazení jevů v jednotlivých u ebnicích	74
Tabulka . 8: Klíčové jevy v osnovách HSK.....	75
Tabulka . 9: Nejvýraznější odlišnosti v zařazení jevů společných dvěma u ebnicím...75	
Tabulka . 10: Jevy společné dvěma u ebnicím v osnovách HSK.....	75
Tabulka . 11: Samostatné jevy v osnovách HSK	76

Seznam zkratek

adj. adjektivum

adv. adverbium

sub. substantivum

N numerativ

S podm t

O p edm t

V sloveso

Edi ní poznámka

V textu práce jsou čínské znaky psané ve zjednodušené podobě. K jejich přepisování je uplatněna mezinárodní transkripce pinyin, která je rozlišena od ostatního textu jiným stylem písma. Příkladové věty v analytické části práce nejsou přepisovány do pinyinu z důvodu lepší přehlednosti a orientace v textu. Pinyin je uváděn pouze ve větě jednotlivých gramatických jevů. Příklady do češtiny jsou uvedeny pouze u příkladových vět a jsou označeny uvozovkami. Ve větě gramatických jevů není příklad do češtiny uveden, nebo jednotlivé výrazy mohou mít další významy a jejich význam by podle kontextu textu.

Úvod

Čínský jazyk se v dnešní době stává velmi důležitým a také populárním, zájem o studium čínštiny rok od roku roste. Každý, kdo se chce této věci naučit, má rozdílné představy a požadavky. Obecně jde v první řadě o zájemce, kteří se snaží komunikovat s rodilými mluvčími a snaží se o dorozumívání se pomocí e-mailů a korespondence (tedy komunikaci v psané podobě), nebo o telefonáty a osobní setkání (komunikace v mluvené podobě), vždy je důležité, aby byl náhled na jazyk co nejspolehlivější. K tomu je důležité i gramatická správnost.

Gramatická pravidla čínštiny jsou tedy nutnou součástí výuky a studia tohoto jazyka. Důležité však je zvědomění toho, kdy a jak je vhodné se danou mluvnickou problematikou zabývat v jakém prostředí, do jaké hloubky a podrobností je třeba daný jev ovládat atd. Právě touto otázkami se zabývá obor *pedagogická gramatika*.

Na úvod práce je třeba vymezit rozdíl mezi pojmy čínská gramatika a pedagogická gramatika čínštiny, protože tyto názvy mohou být zavádějící. Na první pohled by se mohlo zdát, že se jedná o dvojí označení jednoho z oborů. Čínská gramatika zahrnuje veškerá pravidla ovlivňující jazyka týkající se výslovnosti, významu, vnitřní struktury, promluvy a pragmatiky. Naproti tomu pedagogická gramatika čínštiny se zabývá otázkou jakou gramatiku učít studenty čínštiny jako cizího jazyka a jakou metodologii zvolit při její výuce (Xing 2006: 4). Je tedy zřejmé, že pro předání informací studentům nestačí používat pouze knihy zaměřené na mluvnické jevy. Ty totiž neuvádí postupy, které je třeba zvolit při vysvětlování konkrétních gramatických jevů.

Primárním cílem práce je zjistit, které gramatické jevy jsou klíčové pro začínající studenty čínštiny jako cizího jazyka na středních školách. Hlavním úkolem bude porovnat vybrané učebnice pro střední školy z několika hledisek: výběr, posloupnost a způsob vysvětlení konkrétní mluvnické problematiky. Poté bude na základě společných rysů těchto studijních materiálů vytvořen korpus

nejdříve jich gramatických jevů pro danou cílovou skupinu, a následně bude tento korpus porovnán s osnovami pro zkoušku HSK 1-3¹.

Hlavním přínosem této práce je sestavení přehledu základních gramatických jevů, které jsou pro začínající studenty čínštiny nezbytné. Tento korpus by mohl posloužit jako pomůcka u učitelů čínštiny při sestavování učebnic osnovy nebo autorům učebnic jako inspirace pro vytvoření výukového materiálu pro danou cílovou skupinu. Přínos této analýzy spočívá také v tom, že její výsledky mohou být považovány za alternativu osnov gramatiky čínštiny pro začínající, které jsou zatím podrobně zpracovány pouze v osnovách HSK.

---

¹ HSK (汉语水平考试, hànyǔ shuǐpíng kǎoshì) je zkratka pro mezinárodně uznávanou certifikovanou zkoušku z čínštiny jako cizího jazyka pořádanou čínskou národní kanceláří pro výuku čínštiny jako cizího jazyka, zkráceně Hanban (国家汉语国际推广领导小组办公室, guójiā hànyǔ guójì tuīguǎng lǐngdǎo xiǎozǔ bàngōngshì).

1 Metodologie

Pro analýzu byly vybrány tři učebnice na základě dvou kritérií: cílová skupina a země původu. Co se týče cílové skupiny, vždy se jedná o střední školy učebnice pro začínající studenty čínštiny jako cizího jazyka. Dodržení tohoto kritéria je velmi důležité, protože výukové materiály koncipované pro studenty středních škol se ve výběru a zejména vysvětlení gramatiky mohou lišit od učebnic určených například pro dospělé i pro samouky. Dalším cílem bylo vybrat výukové materiály tak, aby byl každý z nich z jiného kontinentu. Důvodem tohoto kroku je rozdílnost učebních osnov pro studium čínštiny jako druhého jazyka například v zemích. Všechny tři učebnice byly vydány ve stejném časovém období, konkrétně v letech 2009 a 2010. Práce tedy analyzuje americkou učebnici *Huanying: an invitation to Chinese* (Howard, Xu 2009), francouzskou učebnici *N shu ne? Méthode de chinois: A1/A2 du CECRL* (Arslangul, Lamouroux, Pillet 2009) a čínskou učebnici *U te se se mnou čínsky* (Zhu a kol. 2010).

Práce se skládá ze dvou částí. V první části je stručně popsán vývoj metod užívaných v cizojazyčné výuce ve 20. století a jejich vliv na začlenění gramatiky do učebních materiálů. Dále je popsán obor *pedagogická gramatika*. Práce také představuje některé osnovy pro výuku čínštiny jako cizího jazyka na středních školách, konkrétně osnovu nazvanou *Osnovy pro výuku čínštiny na středních školách (the Guidelines for Chinese Language Teaching in Secondary Schools)*, na jejímž vzniku se podíleli členové Asociace čínského jazyka pro střední školy (the Chinese Language Association for Secondary Schools). Druhou osnovou je *Národní směrnice pro výuku cizích jazyků (National standards for foreign language education)*, jejíž byla sestavena na půdě organizace *the American Council on the Teaching of Foreign Languages (ACTFL)*. Tato osnova je ve Spojených státech amerických uplatňována pro výuku jakéhokoliv cizího jazyka. V závěrečné teoretické části práce jsou gramatické jevy čínštiny rozděleny na primární a sekundární.

Druhá část je věnována analýze vybraných učebnic. Protože cílem práce není určit co je gramatický jev, zkoumány byly všechny jevy, které autoři učebnic začlenili do gramatických osnov výukových materiálů. U každé mluvnické problematiky byl zkoumán způsob a hloubka jejího vysvětlení, zaznamenáno bylo

rovněž číslo lekce, do které byl konkrétní jev zařazen. Vznikly tak i seznamy gramatických jevů. Ty byly následně porovnány mezi sebou, čímž vznikl korpus mluvnické problematiky probírané ve všech třech úrovních.

Tento seznam je znázorněn formou tabulky. V té je ke každému studijnímu materiálu uvedeno číslo lekce, do níž byla konkrétní problematika zařazena. Díky tomu je možné získat korpus jevů, bez kterých se student ve svých studijních záležitostech neobejde, a jsou tedy uvedeny hned v prvních lekcích. Poslední sloupec tabulky pak uvádí informaci o tom, zda je konkrétní jev uveden v osnovách zkoušky HSK 1-3 či nikoliv.

Pod tabulkou jsou jednotlivé gramatické jevy vypsány samostatně a u každého z nich jsou popsány rozdíly v hloubce vysvětlení daného jevu v rámci vybraných studijních materiálů. V tomto ohledu se jednotlivé úrovně v mnohých případech výrazně liší. Dále jsou v této části uvedeny příkladové větě použité ve vybraných úrovních. Tyto větě pomohou osvětlit význam daného jevu (například která slovesa mohou mít jednu rozdílných významů), který zatím není uveden v tabulce z důvodu lepší přehlednosti. Příkladové větě jsou přeloženy do češtiny, tento příklad je označen uvozovkami. Pinyin je, rovněž z důvodu přehlednosti a lepší orientace v textu, uveden pouze u každého jevu v tabulce, u jednotlivých příkladových větě nikoliv.

V další tabulce jsou pak ve stejné grafické podobě zaznamenány jevy, které jsou společně dvěma úrovněmi. Protože těchto jevů je poměrně velké množství (celkem 25) a vzhledem k jejich zařazení ve dvou z vybraných výukových materiálů mohou být rovněž považovány za klíčové, jsou následně komentovány pod tabulkou, jako v případě korpusu jevů společně s tímto výukovým materiálem.

V závěrečných kapitolách práce jsou uvedeny mluvnické problematiky vyskytující se pouze v každé úrovni zvlášť. U těchto jevů tedy nebylo možné porovnat rozdíly ve způsobu a hloubce vysvětlení v jednotlivých úrovních, protože se objevují vždy jen v jedné úrovni. Lze tedy říci, že nepatří mezi klíčové jevy, na které je tato práce zaměřena. Proto v této části práce není popis každého jevu zvlášť uveden, jako tomu bylo v případě předchozích kapitol. V tabulce jsou uvedena čísla lekce, do kterých byla konkrétní problematika

za azena, p íkladová v ta a její p eklad do e-tiny uvedený v uvozovkách.
V posledním sloupci tabulky je znovu zaznamenána úroveň zkouky HSK, která
svými osnovami znalost daného jevu vyřaduje.

2 Klasické výukové metody 20. st. a jejich vliv na zaizení gramatiky do výuky

Široká škála výukových metod, ze kterých mohou pedagogové i autoři učebnic při své práci vybírat, je opravdu široká. Jednotlivé metody se v průběhu času vyvíjely a v různých okamžicích byly upraveny různými postupy volené pro výuku cizího jazyka. Stále také vznikají nové metody, což je způsobeno zejména rozvojem moderních technologií, které jsou v dnešní době ve výuce hojně využívány. V následujících kapitolách budou charakterizovány klasické výukové metody 20. století a nastíněn bude jejich vliv na zaizení gramatiky do výuky cizího jazyka.

2.1 Charakteristika jednotlivých metod

2.1.1 Gramaticko-příkladová metoda

Gramaticko-příkladová metoda patří mezi nejstarší metody vůbec. Byla využívána již ve středověku při výuce latiny a řečtiny a od té doby byla nejpoužívanější metodou cizojazyčné výuky až do poloviny 20. století (Zelinková 2013). Mezi její základní rysy patří důraz kladený na gramatický systém a procvičování právě probírané gramatické problematiky pomocí příkladů z cílového jazyka (Richards, Rogers 1986: 5-6). V rámci této metody je organizace výuky podřízena tzv. *strukturální osnově* a předpokládá se, že po představení, vysvětlení a procvičení jednotlivých mluvnických jevů, si student vytvoří jakýsi seznam pravidel, na jehož základě je schopen formulovat gramaticky správné věty (Keck, Kim 2014: 7).

Gramaticko-příkladová metoda byla v minulosti intenzivně kritizována a svatováclavští jazykovědci, například německý lingvista Wolfgang Butzkamm (Butzkamm 2003: 29-39) i M. D. Berlitz² považovali za zmařené. Na jazyk by podle nich nemělo být nahlíženo jako na objekt, nýbrž jako na prostředek komunikace. Logicky by se tím také změnil syllabus výuky, který by byl ovlivněn každodenními potřebami

---

² Zakladatel Berlitzovy příčné metody cizojazyčného vyučování, která je opakem gramaticko-příkladové metody a jejím základem je ústní projev upravený před projevem psaným. Gramatika je používána induktivně, bez výkladu.

studenta, jako jsou například objednávka jídla/pití v restauraci, návštěva lékaře, vedení obchodního jednání atd. (Keck, Kim 2014: 7).

2.1.2 P ímá metoda

V návaznosti na výše uvedené požadavky pak vznikla tzv. *p ímá metoda*, známá také pod názvem *Berlitzova metoda*, jejím hlavním požadavkem je rozvoj komunikačních dovedností studenta. Jedním z základních rysů hodiny vedené v souladu s pravidly p ímé metody je úplná absence vysvětlování gramatických jevů. Důraz je kladen také na to, aby za žádných okolností nebyl poufť mate ský jazyk (Larsen-Freeman 1986: 22-26).

A právě úplné vyloučení mateřtiny bylo jedním z důvodů kritiky, která se proti této metodě vznesla z řad jazykovědců. Například psycholingvista Roger Brown kritizoval úplné vyloučení mateřtiny z výuky cizího jazyka, jeř podle něho vede k zbytečnému znesnadnění vysvětlení a případnému nepochopení významu slovíka, jehož obsah je v mateřském jazyce studenta jednoznačný a banální (Brown 1973: 5).

2.1.3 Audio-lingvistická metoda

Tato metoda vznikla v období 2. světové války, konkrétně poté, co Spojené státy americké vstoupily do válečného konfliktu. (Richards, Rogers 1986: 44).

Cílem této metody je vytvořit u studentů určité návyky pomocí neustálého opakování vzorových vět i dialogů, které jsou v průběhu hodiny obměňovány. Studentům nejsou gramatická pravidla vysvětlována, o to si osvojí automaticky díky zmíněnému opakování. Stejně jako u předchozí metody, i zde je poufťování mateřského jazyka omezeno na minimum (Larsen-Freeman 1986: 39-42).

2.1.4 Komunikativní metoda

Komunikativní metoda začala vznikat na konci 60. let 20. století ve Velké Británii a o její zrod se zaslouřil také lingvista D. A. Wilkins, který prosazoval následující názor: základem správného osvojení cizího jazyka je schopnost

porozumět a vyjádřit se. Pro studenta je důležitější soustředění se na význam, nikoliv na popis jazyka pomocí tradičních konceptů gramatiky a slovní zásoby (Richards, Rogers 1986: 65).

Jak užli název metody napovídá, středem zájmu je komunikace. A to konkrétně komunikace podobající se té, která se projevuje v běžném životě, kdy se klade důraz především na její výsledek, nikoliv na její gramatickou správnost. Chyby jsou v případě této metody tolerovány, gramatika a její vysvětlování tedy nejsou tím hlavním, na co je během hodiny soustředěna pozornost (Harmer 2001: 85).

Z výše zmíněného pohledu vyplývá, že každá z metod nahlíží na zařazení gramatiky do výuky odlišně. Záleží tedy na vyučujícím, případně na autorovi učebnice, ke které metodě se při své práci přikloní. V důsledku této preference se pak jednotlivé výukové materiály výrazně liší v popisu a vysvětlování gramatiky, jak také uvidíme v analytické části této práce. Výběrem, zařazením a způsobem vysvětlení gramatiky studentům se zabývá obor pedagogická gramatika. Definice tohoto oboru je představen v následující kapitole.

3 Co je pedagogická gramatika?

Pedagogická gramatika je obor zabývající se výzkumem výuky a osvojování si gramatiky u studentů cizího jazyka. V případě této disciplíny se jedná především o osvojení a použití gramatiky v kontextu reálného světa, nikoliv o popis gramatických systémů (Keck, Kim 2014: 1).

Často je tento v dnešní době obor označován jako šgramatika pro studenty. Toto pojmenování vyplývá ze skutečnosti, že mluvnice je posluchačům často vysvětlována ve zjednodušené a zjednodušené podobě (zvláště pokud se jedná o začínající studenty), je přizpůsobena jejich schopnostem a potřebám. K jejímu zjednodušení dochází kvůli na úkor lingvistické platnosti, a proto je pro ni nemohoucí, aby se z pohledu jazykovědy stala úplnou a kompletní (Mohammed 1996: 285).

Terence Odlin ve své knize *Perspectives on Pedagogical Grammar* definuje pedagogickou gramatiku takto: *š [í] termín pedagogická gramatika obvykle označuje určité typy gramatických analýz a instrukcí navržených pro potřeby studentů cizího jazyka* (Odlin 1994: 1). Dále pak Odlin tuto vědu nazývá jakýmsi hybridem skládajícím se ze dvou odlišných oblastí gramatiky: gramatika jako popis (*š grammar as prescription*), gramatika jako popis (*š grammar as description*), gramatika jako systém osvojení (*š grammar as an internalized system*) a gramatika jako axiomatický systém³ (*š grammar as an axiomatic system*), přičemž každá z těchto koncepcí má ve výuce jazyka svůj význam (Odlin 1994: 2-10).

3.1 Gramatika jako popis

V případě použití slova *popis* máme gramatiku chápat jako soubor určitých pravidel, která kodifikují rozdíly mezi standardními a nestandardními variantami jazyka a na jejich základě pak lidé buď mluveného i psaného projevu volí správné a nesprávné gramatické tvary i konstrukce. Jinými slovy řečeno, gramatický popis umí být standardizací jazyka, což bezpochyby

---

³ *Axiom* je označení pro obecně uznávané pravidlo, které je chápáno jako evidentní, samozřejmé. *Axiomatický systém* je pak ten, který je sestaven na základě takovýchto pravidel.

usnadňuje komunikaci mezi lidmi hovořícími odlišnými regionálními dialekty. Tato oblast také bez pochyby znamená zjednodušení výuku a učení se cizího jazyka, protože pokud by neexistovala jasně stanovená pravidla, mluvený i psaný projev student by se od cílového jazyka lišil ještě více, než je při studiu běžné (Odlín 1994: 1-3).

3.2 Gramatika jako popis

Tato oblast gramatiky poskytuje mnohem detailnější pohled na jazyk jako celek než předchozí typ mluvnice, protože zde nejsou zahrnuty pouze syntax a morfologie, ale popisovány jsou také fonetika a fonologie, sémantika a lexikologie. Dalším rozdílem mezi *p edpisem* a *popisem* je také fakt, že popisná gramatika se často zabývá dialekty, nikoli pouze standardem daného jazyka, jak je tomu u předchozího typu gramatiky (Odlín 1994: 3).

Pokud se budeme zabývat popisnou gramatikou a jejím vlivem na výuku cizích jazyků, je důležité zmínit odlišnost projevující se ve vnímání hranice mezi *p edpisem* a *popisem*. Jelikož se u studentů cizí země nepředpokládá tak široké využití daného gramatického jevu jako u rodilých mluvčích, je gramatika často vysvětlena na příkladech, které jsou pro rodilé mluvčí naprostou samozřejmostí a jejich užití je pro ně automatické (Odlín 1994: 3-4).

3.3 Gramatika jako systém osvojení

Tato sféra gramatiky je úzce spjata s psychologií, nebo vytváření správných gramatických struktur nepřímo odráží komplexní neurologický systém člověka s jasně definovanými kapacitami a limity lidského mozku. V této oblasti hraje důležitou roli koncept *kompetence* a *performance*⁴ poprvé formulovaný významným sovětským lingvistou Noamem Chomskym (Chomsky 1965). Podle něj je *kompetence* vrozenou schopností každého z nás k ovládnutí gramatiky jakéhokoliv jazyka, na jejímž základě je každý mluvčí schopen neomezeně vytvářet nové věty dané země. Naproti tomu *performance* je *ší souhrn skutečných konkrétních jazykových projevů mluvčích* (Černý 1996: 228). I když je

---

⁴ Z důvodu obtížnosti nalezení vhodného českého ekvivalentu k anglickému slovu *š performance* se i němečtí lingvisté (např. Jiří Černý, *Dějiny lingvistiky*, 1996) rozhodli pro používání původního anglického slova.

performance na *kompetenci* do jisté míry závislá, je také ovlivována dalšími faktory, jako jsou například nepozornost, roztržitost a omezená kapacita paměti mluvčího, kvůli kterým je nemožné, aby byly tyto dvě složky Chomského teorie totožné (Černý 1996: 227-229).

3.4 Gramatika jako axiomatický systém

Na gramatiku je nahlíženo jako na axiomatický systém v rámci jedné z teorií generativní gramatiky nazvané *Government and Binding* (vláda a vázání), jejíž se rozvíjela v 80. letech 20. století (i když ne všichni představitelé oboru ji uznali, naopak si na jejím základě vypracovali vlastní koncepce, například Gerald Gazdar, Ewan Klein, Geoffrey Pullum, Ivan Sag, a je obsažena v přednášce Noama Chomského (například *On Binding*, 1980; *Lectures on Government and Binding*, 1981). Podle této teorie je vrozený základ znalosti jazyka (v tomto případě často označovaný jako *univerzální gramatika*) jakýmsi systémem malého počtu vzájemně propojených jednoduchých principů, který poskytuje *š[í]rě dostupný komplikovaný systém schopný zachytit kterýkoli přirozený jazyk* (Černý 1996: 233).

I když díky *univerzální gramatice* úzce související s axiomatickým systémem gramatiky je pro děti jednodušší osvojit si svůj mateřský jazyk a pro dospělé pak jazyk cizí, vliv na výuku a studium cizích jazyků je v tomto případě spíše nepříznivý. Naprostá předsnost axiomatického systému není totiž zásadní problematikou řešenou v materiálech pedagogické gramatiky. Nicméně tyto materiály s jistotou profitovaly z poznatků získaných pomocí předsných analýz provedených v rámci jednotlivých výzkumů a bádání (Odlín 1994: 7-10).

Definice Terence Odlina (Odlín 1994: 7-10) označuje pedagogickou gramatiku jako vědu skládající se z dalších čtyř podoborů. Všechny tyto podobory se podílejí na výzkumech, jejichž výsledky jsou důležité pro další rozvoj pedagogické gramatiky. Její rozvoj je zase úzce spjat s rozvojem výuky cizího jazyka. Na cizojazyčnou výuku má velký vliv zejména *gramatika jako popis*. Ta u studenta cizího jazyka nepředpokládá stejně široké využití gramatického jevu jako u rodilého mluvčího, proto gramatická pravidla vysvětluje

jednodušeji nežl právě v případě výuky mateřského jazyka. Vývoj výuky šínštiny jako cizího jazyka je stručně popsán v následující kapitole.

4 Pedagogická gramatika ín-tiny

4.1 Výuka ín-tiny jako cizího jazyka

4.1.1 Historické pozadí

A koliv obor zabývající se výukou ín-tiny pro cizince existoval v ín jifi za vlády dynastie Tang (618 ó 907), afl s rostoucím zájmem o studium tohoto jazyka (zejména na p elomu 19. a 20. století) se u itelé a jazykov dci za ali zabývat otázkami výb ru studijních materiál a metod, které by pomohly student m s u ením se ín-tiny. Afl do 20. století p evládal ve spole nosti názor, fle nejlep-í metodou k nau ení se ínského jazyka je memorování. Studenti se nazpam u ili znaky, v ty a gramatické struktury, a za p edpokladu úsp -ného memorování m li být schopni poufřivat ín-tinu v mluveném, psaném i teném projevu (Xing 2006: 9).

V minulosti m ly velký vliv na popularitu ín-tiny názory sv tových lingvist , nap . James Burnett v 18. století, Wilhelm von Humboldt v 18. století i August Schleicher ve století 19. I p es jejich snahy o pochopení gramatického systému tohoto jazyka, byla ín-tina dlouho ozna ována za *š primitivníõ*, *š nelogickouõ*, i za *š jazyk bez gramatického systémuõ* (Ramsey 1987: 49-51).

D leflitým mezníkem byla 2. sv tová válka, protofle v této dob vzrostl zájem o studium ín-tiny jak v Evrop , tak v Severní Americe. Nicmén v tomto období byly výzkumy v oboru výuky a studia ínského jazyka v útlumu a v t-ína vyu ujících zastávala tradi ní metody (nap . gramacko-p ekladová metoda). K zásadnímu pr lomou v oboru u itelství ín-tiny jako cizího jazyka do-lo v 70. letech 20. století, kdy se ína otev ela sv tu. Významným dílem k rozvoji této oblasti p isp lo také založení periodika *Journal of Chinese Language Teachers Association* (JCLTA) v roce 1966 ve Spojených státech amerických (Ramsey 1987: 10-11).

Na rozvoji výuky ín-tiny pro cizince se intenzivn pracuje také v ínské lidové republice. Tam existují dv významná periodika: *世界汉语教学* (Shijie Hànyǔ Jiāoxué, 1987) a *语言教学研究* (Yǔyán Jiāoxué Yánjiū, 1979). Na

výzkumných projektech se také podílí Kancelář pro výuku čínštiny jako cizího jazyka Hanban (Ramsey 1987: 10-11).

4.2 Osnovy pro výuku cizích jazyků

V následující kapitole budou představeny osnovy pro výuku cizích jazyků. Nejprve osnova zaměřená přímo na čínštinu, poté osnova uplatňovaná pro cizojazyčnou výuku obecně.

4.2.1 Osnovy pro výuku čínštiny na středních školách (the Guidelines for Chinese Language Teaching in Secondary Schools)

Předpis nazvaný *Osnovy pro výuku čínštiny na středních školách* vznikl v roce 1990 ve Spojených státech a na jeho sestavení se podíleli členové *Asociace čínského jazyka pro střední školy (the Chinese Language Association for Secondary Schools)*. Jak uvádí autorka Janet Zhiqun Xing (Xing, 2006: 24-25), hlavním cílem této osnovy bylo pomoci vyučujícím při sestavování výukových plánů, výběru učebnic a dalších výukových materiálů, při přípravě do hodin atd. Osnova zahrnuje sedm oblastí, z nichž dvě jsou na dvou úrovních:

- Funkce (schopnost studenta vyjadřovat pocity nebo předávat informace v čínštině)
- Téma (např. představení, rodina, nakupování atd.)
- Úroveň (mluvený, psaný projev, poslech a kulturní znalosti jsou rozděleny do dvou úrovní)
- Struktury (34 gramatických struktur, které by si měl student osvojit ve dvou úrovních)
- Seznam slovíček (od studenta se očekává správné porozumění a použití těchto slovíček)

- Seznam znak (znaky, které by měl student umět přečíst a napsat v určitém kontextu)
- Kulturní témata (informace o kultuře – čínská jména, čínské svátky atd.)

4.2.2 Národní směrnice pro výuku cizích jazyků (National Standards for Foreign Language Education)

Osnova *Národní směrnice pro výuku cizích jazyků* byla poprvé vytvořena v roce 1996 ve Spojených státech amerických na půdě organizace *the American Council on the Teaching of Foreign Languages* (ACTFL). Ve své době je tato směrnice známá pod zkratkou *ACTFL 5 C's*. První slova začínající v angličtině na písmeno C je základem této osnovy a filosofie celé organizace⁵.

- Komunikace (communication) - komunikací je zde myšleno dorozumívání se v jiném jazyce, než je angličtina. Tento bod je dále rozdělen do čtyř podkategorií, které předpokládají studentovu schopnost účastnit se konverzací, poskytovat a přijímat informace, vyměňovat si názory s ostatními účastníky debaty, pochopit mluvený i psaný projev ostatních mluvčích na určité témata a také představit informace i myšlenky před určenou publikou.
- Kultury (cultures) - cílem tohoto bodu je získat a pochopit informace o ostatních kulturách. Dvě podkategorie zaznamenané u slova *kultura* předpokládají, že student se prokáže pochopením studované kultury jako celku.
- Konexe (connections) - cílem této zásady spočívá v utváření konexí mezi již známými informacemi a informacemi nově získanými prostřednictvím cizího jazyka v nejrozličnějších oborech a dále také v rozšíření obzorů pomocí poznatků, které jsou možné jen díky studiu cizího jazyka a kultury.

---

⁵ To, co je v závorkách uvedeno v angličtině, v závorkách je pak zaznamenán anglický originál.

- Porovnání (comparisons) – tento bod předpokládá studentovu schopnost porovnat a pochopit odlišnosti mezi jazykem a kulturou, které studuje, a těmi, které mu jsou vlastní.
- Společenství (communities) – neméně důležitou součástí této filosofie je také učení studovaného jazyka i jinde, nejen ve škole. Očekává se, že student bude používat cizí jazyk pro vlastní obohacení a potěšení (ACTFL 2010).

Rostoucí zájem o studium čínštiny se vyvíjel zložením v deských společnostech a periodik zabývajících se výukou čínštiny jako cizího jazyka a došlo tedy k obrovskému rozvoji v této oblasti. V rámci tohoto rozvoje začaly vznikat například osnovy pro studium čínštiny, kterými se mohou řídit autoři učebnic. I když *Národní směrnice pro výuku cizích jazyků* je sestavena pro cizojazyčnou výuku obecně, lze ji uplatnit pro výuku čínštiny. Autoři americké učebnice *Huanying* (Howard, Xu 2009), která je analyzována v praktické části této práce, koncipovali učebnici právě na základě této osnovy.

4.3 Studijní materiály pro výuku čínštiny

Studijní materiály jsou nezbytnou součástí cizojazyčné výuky, ať už se jedná o jakýkoliv jazyk, jakýkoliv věk a jakoukoliv úroveň studenta. Jejich správné sestavení a následný výběr využívajícím má na studentovu schopnost *osvojení* cizího jazyka velký vliv. Otázkou ale zůstává, podle jakého kritéria by měly být učebnice vybírány.

Odborníci na cizojazyčnou výuku se ve svých názorech rozcházejí. Někteří se přiklánjí k názoru, že využívající by měli klást důraz na míru výskytu jednotlivých gramatických jevů (Dew 1997: 83-106). Jiní naopak považují pedagogickou gramatiku za sloflku, která sice ovlivňuje výběr studijních materiálů, ale nelze ji zohledňovat jako jediné kritérium (Teng 1997: 29-40). Další teorií je pak zdůraznění praktických faktorů učebnice, které přispívají k zdokonalení studentovy promluvy (Xing 1998: 63-78).

4.3.1 Rozdělení gramatických jevů čínštiny na primární a sekundární

V rámci výukových materiálů čínštiny mohou být jednotlivé gramatické jevy rozděleny na primární a sekundární. Toto rozdělení je provedeno na základě četnosti výskytu i míry nezbytnosti pro komunikativní potřeby studentů (Xing 2006: 42).

4.3.1.1 Primární gramatické jevy

Tato část práce byla vypracována na základě publikace Janet Zhiqun Xing *Teaching and learning Chinese as a foreign language: a pedagogical grammar* (Xing 2006: 42-49). Autorka knihy definuje primární gramatický jev takto: (primární jev je) *šTen, který musí být vyučován pedagogy a osvojen studenty za účelem komunikace a bez kterého nemohou být dostatečně vyjádřeny určité myšlenky i situace.* (Xing 2006: 42). Pokud se budeme držet této definice a aplikujeme ji na čínštinu, získáme –est primárních gramatických jevů :

- Větné partikule
- Zvláštní větné konstrukce
- Komplementy/modifikátory
- Konektory
- Syntaktické prostředky
- Různé alternativy slovosledu

Větné partikule jsou záležitostí mezi primárními zdroji, protože jejich znalost je nezbytná pro úspěšné osvojení všech druhů projevu (mluveného, slyšeného, psaného i tiskového). Bez použití těchto slov je nemožné vyjádřit například změnu stavu (了), pobídku (吧) a další.

Bez znalosti zvláštních vnitřních konstrukcí zase není možné vyjádřit například příkaz (把). Pokud bychom v našem projevu chtěli zdraznit osobu zasazenou dojem, pak je jednou z variant použití speciální konstrukce za použití slovíček 被, 叫 a 让.

Komplemy neboli modifikátory jsou pro vnitřní studentův výslovnost novým a neznámým. Tato část čínské gramatiky je mnohdy označována za jednu z nejtěžších a bez jejího osvojení je jen málo pravděpodobné, že by se studentova schopnost vyjadřovat se vnitřně posunula dál od základní úrovně (Liu 1998: 51-62).

Také konektory projevu jsou nedílnou součástí pedagogické gramatiky vnitřní. Do této kategorie se řadí spojky (和, 但是, 也), na která příložce (那么, 这样). Bez těchto slov by bylo nemožné vyjadřovat se plynule a vzájemně propojovat jednotlivé myšlenky projevu. Na které spojky nebo spojovací výrazy dává student vnitřně v této oblasti problémy není ostatní. Je to například slovo 就. Užívání této spojky je u rodilých mluvčích velmi časté, a to hned v nejrůznějších významech. I to je jistě jeden z důvodů, proč se studenti se jeho použitím snaží spíše vyhýbat (Xing, 2006: 45).

Syntaktické prostředky se svými vlastnostmi velmi podobají konektorům, ale liší se od nich v jedné zásadní věci. Na rozdíl od spojek nevyžadují použití jednoho jediného slova, ale mohou vyvolávat různé kladení důrazu na jednotlivé složky ve větě. V nich kterých případech může také dojít ke změně slovosledu, aby byla zdrazněna určitá myšlenka či situace. Za prvé může mluvčí změnit tón intonace a zdraznit tak právě ten element, který zdraznit chce. Za druhé je možné přesunout důležitou část věty na její začátek. Nebo může do svého projevu zapojit některou ze zdrazňovacích částic (Xing, 2006: 47).

Poslední mluvnickou problematikou, která je vztažena do primárních gramatických zdrojů v publikaci Janet Zhiquan Xing (Xing, 2006: 48), jsou různé možnosti pořadí slov ve větě. Studenti by si měli tyto alternativy osvojit a

zejména se pak naučit rozpoznávat situace, ve kterých je lepší poufít základní strukturu v ty a kdy je naopak vhodn-jí po adí slov ve v t zm nit. Nap íklad pokud chce mluv í zd raznit osobu í v c, která je d jem zasafena, pak se toto slovo vyjad ující p íjemce d je vyskytuje v pozici p ed slovesem (naproti tomu v základní v tné konstrukci stojí afl za slovesem).

4.3.1.2 Sekundární gramatické jevy

Autorka Janet Zhiqun Xing sekundární gramatické jevy definuje jako jevy, kterým se b hem výuky nemusí v novat zvlá-tní pozornost, protofe student je schopen osvojit si jednotlivé elementy samostudiem. V p ípad , fe si student sekundární jevy neosvojí, tento fakt neovlivní jeho jazykové a vyjad ovací schopnosti (Xing 2006: 42). Podle této definice pak získáme seznam jednotlivých mluvnických jev , které nejsou tolik d lefité, jako ty primární:

- Slovní druhy
- Význam slov
- Ustálená spojení
- V tné struktury

Stejn jako u d tí, které se teprve u í mluvit svým mate ským jazykem, tak i u student cizího jazyka jakékoliv v kové kategorie není nezbytn nutná znalost jednotlivých slovních druh a ástí projevu. Mnoho odborník v oblasti cizojazy né výuky se na tomto názoru shoduje, nap íklad Maria-Luise Beck (Beck 1998) nebo auto i Dulay a Burt (Dulay, Burt 1974). Není tedy nijak p ekvapivé, fe tato problematika byla za azena mezi sekundární mluvnické jevy.

Dal-ím sekundárním jevem je pak znalost a schopnost vysv tlení významu jednotlivých slov íek. Podle Janet Zhiqun Xing by se na tuto dovednost nem l klást p íli-velký d raz, nebo um ní výkladu slovní zásoby studentovi v osvojení jazyka nijak nepom fe. Pokud se pak vyu ující rozhodne, fe jednotlivá slov íka student m objasní v cizím jazyce on sám, ani to nemusí být nijak prosp -né. Nejlépe si totiž studenti význam slova zapamatují, pokud ho pochopí pomocí p íkladové v ty í textu nebo si ho sami najdou ve slovníku (Xing 2006: 50).

Ani používání ustálených výrazů, idiomů a přísloví není základem pro úspěšnou komunikaci v cizím jazyce. Jejich zařazení do výuky je vhodné v tom případě, kdy je pomocí nich vysvětlována speciální struktura v textu nebo nějaký nezvyklý výraz. Většina studentů si pak takovou příkladovou větu zapamatuje a následně ji začne používat v osobním projevu. Pokud by ale vyučující přilhl na osvojování si nejznámých ustálených výrazů, pravděpodobně by tato situace vedla k jejich chybnému používání (Xing 2006: 50-51).

Posledním ze sekundárních gramatických jevů jsou větné struktury, které jsou často ve textech vysvětlovány odbornými lingvistickými termíny (podmět, přísudek, předmět atd.). Mnozí lingvisté a odborníci na cizojazyčnou výuku jako například R. Bley-Wroman (Bley-Wroman 1988) a E. Bialystok (Bialystok 1991) se v tomto shodují v tom, že studentům v komunikaci nijak nepomůže znalost pojmenování jednotlivých slovních druhů a jejich místo ve větě.

Gramatické jevy byly rozděleny na primární a sekundární podle četnosti výskytu a jejich potřeby pro základní komunikaci v běžném životě (Xing, 2006: 42). Je tedy vhodné, aby k tomuto rozdělení přihlíželi autoři učebnic nebo učitelé při výběru studijního materiálu. Zejména v začátcích studia je důležité věnovat pozornost jevům, které jsou pro studenty primárně důležité.

Nicméně i v rámci primárních jevů, které jsou pro tuto práci nejdůležitější, je možné najít gramatiku, jejíž není zařazená ve většině vybraných učebnic. Jako příklad lze uvést jev nazvaný *modifikátory*. Uvidíme v praktické části, že této problematice se věnuje pouze jedna z vybraných učebnic, konkrétně učebnice *N shu ne? Méthode de chinois: A1/A2 du CECRL* (Arslangul, Lamouroux, Pillet 2009).

5 Analýza vybraných učebnic

Pro tuto bakalářskou práci byly vybrány tři učebnice pro začínající studenty čínštiny na středních školách: *Huanying: an invitation to Chinese* (dále jen HY), která vznikla v roce 2009 ve Spojených státech amerických (Howard, Xu); *N shu ne? Méthode de chinois: A1/A2 du CECRL* (dále jen NS) byla napsána francouzskými autory (Arslangul, Lamouroux, Pillet) v roce 2012; *U te se se mnou čínsky* (dále jen XH) vydaná kanceláří Hanban (Zhu a kol.) v roce 2010.

5.1 Popis učebnice HY

Učebnice HY pro začínající studenty čínštiny na středních školách je první z cyklu učebnic HY, který se skládá celkem ze 4 dílů. První díl, který byl použit pro tuto analýzu, byl vydán v roce 2009. O jeho vznik se zasloužili autoři Jiaying Howard a Lanting Xu. K učebnici patří také pracovní sešit, kniha pro učitele a nahrávky na CD.

Americká učebnice HY je rozdělena do čtyř částí v třech kapitolách a každá z nich je dále rozdělena do čtyř částí. Nová gramatika je zde nejprve zakomponována do úvodního dialogu i textu, ale konkrétní jev v něm není nijak zvýrazněn ani popsán. Mluvnické jevy jsou vysvětleny za seznamem nové slovní zásoby lekce, přičemž toto vysvětlení je v těch případech velmi detailní. Například jsou uvedeny slovní druhy, které obvykle nejsou používány po daném gramatickém jevu, například jak se jejich uspořádání změní slovosled v textu. Konkrétní problematika je pak aplikována na několik příkladových vět ve znacích. Tyto věty jsou často popsány i z hlediska syntaxe (například které slovo je podmět, předmět, atd.). Výklad gramatiky je tedy v této učebnici podrobný, mnohdy i odborný.

V porovnání s ostatními učebnicemi je HY naopak poměrně chudá na jednotlivá cvičení, ať už se jedná o cvičení konverzační, psaná, nebo i poslechová. Naproti tomu udává velké množství kulturních informací o číně, konkrétně v samotném závěru každé lekce, kde představuje některé čínské zvyklosti, svátky, tradice atd. K mnohým gramatickým jevům často přidává slovní zásobu navíc, která se neobjevuje v úvodním textu lekce.

Témata, která se v učebnici HY objevují, jsou následující: Já a moji spolužáci; Moje rodina; čas a datum; V čem je trávený každý den; Volný čas; Místo, kde žijeme.

5.2 Popis učebnice NS

Francouzská učebnice NS byla vydána v roce 2012, jejími autory jsou francouzští učitelé čínštiny na středních školách (Lycée Fénelon a Collège Jean de La Fontaine v Paříži, Lycée Emile Zola a Lycée Chateaubriand v Rennes). Učebnice je určena pro studenty francouzských středních škol⁶. Kromě samotné knihy k ní patří také pracovní sešit a CD s nahrávkami. Kniha je koncipována přehledně, obohacena velkým množstvím fotografií a obrázků.

Tato učebnice se skládá ze sedmi velkých kapitol, kdy se každá z nich dělí na dvě dílčí lekce. Gramatika je shrnuta a vysvětlena až v samotném závěru každé lekce. Předchází jí část poslouchání a konverzace, kde jsou zadání cvičení vysvětlena ve francouzštině, pro čínštinu jsou pak použity jak znaky, tak pinyin. Následuje krátký komiks, který má za účel obohacení slovní zásoby daného tématu. Komiks je napsaný ve znáčích, pouze k novým slovíčkům je připojen pinyin. Další v kapitole je procvičování znakového písma a písemného projevu, poté následuje procvičování výslovnosti.

Gramatická složka je uzavřena (spolu se shrnutím slovní zásoby) na konec lekce. Jednotlivé jevy jsou vysvětleny na příkladech vět, které jsou napsané ve znáčích a přeložené do francouzštiny. Pokud daná problematika vyžaduje detailnější vysvětlení, to je stručně shrnuto v poznámce pod čarou. V tomto případě tedy nejde o učebnici zaměřenou na detailní popis a vysvětlení jednotlivých gramatických jevů.

Témata, která se objevují v této učebnici, jsou následující: Představení sebe a svých přátel; Rodina; Denní reflexe; Počasí, roční období a Svátky jara; Můj pokoj; Jídlo a zdraví; Zeměpis Číny (čínské regiony, Peking, Ťinghaj a Jinan).

---

⁶ Francouzští studenti zpravidla navštěvují střední školu od 15 do 18 let.

5.3 Popis u ebnice XH

U ebnice XH je studijní materiál vydaný organizací Hanban (Kancelář pro výuku ěn-tiny jako cizího jazyka). Jedná se o u ebnici ěn-tiny, která byla p eloflena do nejzn j-ích jazyk , díky emufl je roz-i ována po celém sv t . Nejprve vznikla v anglicko- ěnské verzi a následn byla p ekládána do ostatních jazyk . V roce 2010 pak vznikla ěnsko- eská verze.

Tato kniha je ur ena pro fláky základních a st edních -kol, jejichfl mate ským jazykem je e-tina. Slouflí jako u ebnice pro za ínající studenty ěn-tiny. K tomuto studijnímu materiálu pat í také pracovní se-it, nahrávky na CD a karty slovní zásoby.

Auto i u ebnice (Zhu Zhiping a kol.) jsou u itelé vyu ující ěn-tinu jako druhý jazyk. V p edmluv XH uvád jí, fle gramatika a její vysv tlení, jsou v ní azeny podle nabývaných komunika ních schopností flák a podle jednotlivých konverza ních témat (Zhu a kol. 2010: ii). Na výklad gramatické sloflky jazyka není v této u ebnici kladen d raz.

V-echny lekce jsou koncipovány stejn : gramatický jev je pouflit v úvodním textu kapitoly (ve znacích s p episem do pinyin), ale není nijak zvrázn n ani popsán; jednotlivá sloví ka, z nichfl se jev skládá, jsou uvedena v seznamu nové slovní zásoby dané lekce (ve znacích, v p episu výslovnosti do pinyin a v eském významu). Následuje konverza ní cvi ení, b hem kterého fláci imitují vzorový p íklad uvedený v u ebnici. Poté je za azeno jedno praktické cvi ení, v n mfl studenti dopl ují chyb jící slova do v t. Na záv r je daný gramatický jev procvi ován v pr b hu nejzn j-ích aktivit ve t íd (nap . jednoduché hry a sout fle). V-echna tato cvi ení jsou sestavena ve fonetickém p episu pinyin bez pouflití znak . Jde tedy spí-o tradi ní ěnský p ístup k výuce, kdy je flák pobízen k nejzn j-ím aktivitám, b hem kterých si neustále procvi uje nová sloví ka a gramatiku, afl si je nakonec zapamatuje.

U ebnice je rozd lena do -esti velkých kapitol, p i emfl kafldá z nich zahrnuje 6 díl ích lekcí. Ve-kerá gramatika kafldé lekce je pak shrnuta v samotném záv ru kapitoly. Nicmén ani v tomto p ehledu není gramatika

vysvětlení na základě popisu jednotlivých jevů. Je zde pouze vytvořen seznam příkladových vět k danému tématu a také seznam shrnující probranou gramatiku.

Témata, která se v učebnici objevují, jsou následující: Kola, studenti a učitelé; Moji kamarádi; Moje rodina a já; typické období; Jídlo a oblečení, ubytování a cestování; Sporty a zdraví.

5.4 Základní rozdíl ve výkladu gramatiky v jednotlivých učebnicích

Jednotlivé učebnice se ve výkladu mluvnice výrazně liší. Pro následující kapitoly je důležité shrnout základní rozdíly.

U učebnice HY výkladu jednotlivých jevů v ní jsou samostatné kapitoly, kde je konkrétní jev vysvětlen, popsán ze syntaktického hlediska a jeho užití je znázorněno příkladovými větami. U učebnice NS užití dané problematiky demonstruje na příkladech vět v závěrečném shrnutí gramatiky jednotlivých lekcí, k nimž kterým gramatickým jevům uvádí stručné vysvětlení v poznámce pod čarou. U učebnice XH gramatiku nevysvětluje, studentům nabízí příkladové věty rekapitulující nové gramatické jevy v závěru každé lekce.

5.5 Korpus klíčových gramatických jevů

Cílem této práce je sestavení korpusu gramatiky, která se objevuje v učebnicích *Learn-tiny* pro začínající studenty středních škol. Proto je tento seznam vytvořen na základě mluvnických jevů, které byly autory učebnic zařazeny do výkladové části gramatiky, i když v nich kterých případech by mohlo být toto zařazení spekulativní.

Nejprve jsou v této kapitole uvedeny gramatické jevy, které se objevují ve všech těchto učebnicích. Protože je vlastní autor i zařadil do svých výukových materiálů, dá se předpokládat, že se jedná o klíčové mluvnické jevy, jejichž znalost je pro začínající studenty *Learn-tiny* nezbytná.

Tyto jevy jsou z důvodu lepší přehlednosti seřazeny v tabulce. V té je pod jednotlivými zkratkami učebnic uvedeno číslo lekce, do které byla daná problematika zařazena. V posledním sloupci je zaznamenána úroveň zkoušky HSK, v jejíž osnově je daný jev uveden a jeho znalost je tedy úspěšnému

slofení zkou-ky nezbytná. Pokud je jev uveden v seznamu slovní zásoby zkou-ky HSK, tato informace je zaznamenána v poznámce pod árou. Ke kařdému jevu je v tabulce p idán fonetický p epis v pinyinu. Jelikoř jednotlivé jevy mohou mít ádu odli-ných význam , není v tabulce uveden p eklad do e-tiny. Konkrétní význam vyskytující se v u ebnicích je zaznamenán pod tabulkou, kde jsou jednotlivé jevy popsány samostatn .

V tomto popisu jsou uvedeny informace o zp sobu, hloubce a rozdílnostech vysv tlení daného jevu ve zkoumaných u ebnicích. eský význam konkrétního jevu vyplývá z p ekladu p íkladových v t, který je vřlidy ozna en uvozovkami.

Protoře posloupnost za azení mluvnické problematiky do u ebnice se v mnohých p ípadech li-í, je následující korpus se azen podle pr m ru ísel lekcí vypo ítaného pro kařdý jev zvlá- . Pokud se u dvou nebo více jev pr m r shodoval, tyto jevy byly se azeny abecedn podle eského termínu uvedeného v tabulce. Do-lo-li k abecední shod eského termínu, jsou jevy azeny abecedn podle p episu do pinyinu.

Gramatický jev	HY	NS	XH	HSK
osobní zájmena	1.	1.	1.	1 ⁷
sloveso 叫 jiào	1.	1.	1.	1 ⁸
tázací partikule 吗 ma	1.	1.	1.	1
tázací zájmeno 什么 shénme	1.	1.	1.	1
záporka 不 bù	1.	1.	1.	1
atributivní slovice 的 de	1.	2.	1.	1
sloveso existence 在 zài	2.	1.	2.	1
tázací zájmeno 谁 shéi/ shuí	1.	2.	2.	1
v tná ástice 呢 ne	1.	1.	3.	1 ⁹
adverbium 都 dōu	2.	2.	2.	1
íslovka 几 (+N) jǐ	2.	2.	2.	1
spojka 和 hé	2.	2.	2.	1

⁷ Osobní zájmena 它 a 您 se objevují ařl v osnov HSK 2.

⁸ Seznam slovní zásoby HSK 1.

⁹ Vyřladována znalost tázací ástice i v pouřítí pro vyřád ení p ítomného ásu.

sloveso (没) (méi) 有 yǒu	2.	2.	2.	1
v k	2.	1.	3.	1
íslovky 0 ó 99	2.	1.	4.	1 ¹⁰
v tná ástice 吧 ba	2.	1.	4.	2 ¹¹
otázka 为什么 ? wèishénme	1.	2.	5.	2
zji- ovací otázka V + 不 bù/没 méi+ V	3.	2.	3.	2
adverbium 还 hái	4.	2.	3.	2
as, datum, dny v týdnu	3.	3.	4.	1
tázací zájmeno 哪 nǎ	3.	1.	6.	1
superlativ ó adverbium 最 zuì	4.	3.	4.	2
tázací zájmeno 怎么样 zěnmeyàng	4.	3.	4.	1
modální sloveso 要 yào	3.	6.	3.	2
rozlu ovací otázka 还是 hái shì	4.	4.	5.	3
prefix adových íslovek 第 dì	5.	3.	6.	2
modální sloveso 会 huì	5.	4.	6.	1
adverbium 一点(儿) yīdiǎn(r)	5.	6.	5.	3
jména místa	6.	5.	6.	1-3 ¹²
sloveso existence 有 yǒu	6.	5.	6.	3
vazba 有的í 有的 yǒude...yǒude	5.	7.	6.	X

Tabulka . 1: Korpus klí ových gramatických jev

¹⁰ V seznamu sloví ek HSK 1 jsou zaznamenány íslovky od 1 do 10. Složené íslovky nejsou ani v seznamu gramatiky, ani v seznamu slovní zásoby u fládné z úrovní HSK. Nicmén jejich znalost je vyfládována jífl pro úrove HSK 1, nebo íslovky vy—í nefl 10 jsou uflívány v p íkladových v tách této úrovn .

¹¹ V HSK 2 pouze pouflití ástice v otázce. Ostatní moflnosti uflití nejsou ani v osnov pro HSK 3.

¹² Pouze jako jednotlivá sloví ka v r zných úrovních HSK.

1. Osobní zájmena

Ve v-ech t ech u ebnicích jsou uvedena osobní zájmena 我, 你, 他, 她 a také jejich varianty v mnohčím ísle se sufixem 们.

U ebnice HY a XH zároveň s osobními zájmeny zmi ují také zájmena p ívlast ovací 我的, 你的, 他的, 她的, 我们的, 你们的, 他们的, 她们的. V u ebnici NS jsou naopak tato zájmena za azena afl do t etí lekce.

Zatímco u ebnice HY seznamuje studenty se v-emi osobními a p ívlast ovacími zájmeny najednou, u ebnice XH se jim postupn v nuje b hem celé první lekce.

V fládne z u ebnic nejsou za azena osobní zájmena 它 a 您.

2. Sloveso 叫 jiào

V-echny t i u ebnice seznamují studenty s variantami otázky (m ní se pouze osobní zájmeno na za átku v ty) 你叫什么? šJak se jmenuje-?ō. Následuje také odpov , nap . 他叫汤姆。 šJmenuje se Tomá-ō V t chto p ípadech jsou pouze obm ována osobní zájmena a vlastní jména.

U ebnice XH navíc nabízí student m variantu 你叫什么名字? šJak se jmenuje-?ō

3. Tázací partikule 吗 ma

Jednotlivé u ebnice se ve vysv tlení pouffití tázací partikule 吗 vzájemn li-í.

U ebnice XH uvádí tuto partikuli v seznamu nové slovní zásoby první lekce, partikule se také objevuje v úvodním dialogu. Vysv tlení uffití partikule z stává na u íteli.

U ebnice NS za azuje tuto partikuli do kapitoly zabývající se tvorbou otázek v ín-tin . Tvorba otázek pomocí této partikule není popsána, je pouze

znázorněna na příkladech v tabulkách. Např. 他是美国人吗? ŠJe Američan? Kromě tohoto typu zjišťovací otázky auto i uvádí další dva příklady: 你是哪国人? ŠZ jaké země jsi? a 你是不是美国人? ŠJsi Američan? Kromě použití těchto otázek se u ebnice v této části kapitoly zabývá zápornou odpovědí tvořenou za použití adverbia 不.

V ebnici HY je tento gramatický jev vysvětlen několika slovy. Je zde uvedeno, že v případě použití partikule 吗 se jedná o tzv. zjišťovací otázku, po které zpravidla následuje kladná nebo záporná odpověď.

4. Tázací zájmeno 什么 shénme

Ve všech těchto ebnicích se toto zájmeno objevuje již v první lekci, konkrétně v otázce 你叫什么? ŠJak se jmenuje? V žádném z ebnic není nijak detailně vysvětleno, je uveden pouze jeho význam (veštin, francouzštin a angličtin).

5. Záporka 不 bù

U ebnice XH a NS uvádí tuto záporku v souvislosti s odpovědí na některou ze zjišťovacích otázek, nejprve ji 他是老师吗? ŠJe učitel? 不他不是老师。 ŠNe, není učitel.

U ebnice HY tvoří záporné vety představuje v samostatné kapitole bez návaznosti na zjišťovací otázky. Stručně vysvětluje postavení záporky 不 před slovesem a uvádí několik příkladových vět. Např. 我不住在上海。 ŠNebydlím v Ťanghaji. HY navíc vnuje samostatnou kapitolu změnou tónu této záporky. Tato problematika je zmíněna také v ebnici XH. Není však vysvětlena, je pouze představena ve formě cvičení pro studenty.

U ebnice XH neuvádí záporku 不 v seznamu nové slovní zásoby lekce. Záporka se nejprve objevuje v pravidlech hry, kterou mají fláci absolvovat. Hra totiž používá slovní spojení 不对, š-patn õ. Student se poté se záporkou seznamuje ve v t 不客气。šNení za .õ, která je uvedena i v seznamu nových sloví ek. Bez dal-ího vysv tlení se záporka objevuje v dal-ím z dialog a poté také v jednotlivých cvi eních, která mají procvi ovat kladné a záporné odpov di na zji- ovací otázky.

6. Atributivní slovce 的 de

Zatímco u ebnice HY a XH p edstavují atributivní slovce v souvislosti s p ívlast ovacími zájmeny, v u ebnice NS je tato problematika za azena samostatn afl do t etí lekce.

V u ebnicích XH a NS je tento gramatický jev stru n vysv tlen poznámce pod arou jako ástice uflíváná v souvislosti s p ívlastkem.

U ebnice HY navíc zmi uje mořnost vynechání atributivního slovce 的 v souvislosti s p ívlast ovacími zájmeny. Nap . ve spojení 你爸爸, štv j otecõ. Tato u ebnice se k problematice atributivního slovce vrací i v dal-í ásti lekce, konkrétn v souvislosti s tématem *telefonování*. Atributivní slovce je zde uvedeno v p íkladové v t 我的电话号码是。。。šMoje telefonní íslo jeí õ.

Jako ástice související s uflíváním p ívlastku je 的 v u ebnici HY podrobn vysv tlena v páté lekci. Auto i zde zmi ují v tné vzorce, ve kterých se atributivní slovce používá:

- adj. + 的 + sub. (聪明的学生, šchytrý studentõ)
- V+ 的 + sub. (来的老师, šu ítel, který p í-elõ)
- v ta + 的 + sub. (在电脑房学习的学生, šstudenti studující v po íta ové u ebn õ)

- vztafná v ta + 的 + sub. (我喜欢的书。šKniha, kterou mám rád.õ).

7. Sloveso existence 在 zài

U ebnice HY se tomuto jevu poprvé v nuje ve 2. lekci, kdy je vysv tlováno ur ení místa a jeho postavení ve v t . Student m je stru n vysv tleno, fle ur ení místa je ve v t vřdy umíst no p ed sloveso, následuje p íkladová v ta 他在上海学习。šStuduje v TManghaji.õ V poslední (-esté) lekci této u ebnice je pak v nována samostatná kapitola, která podrobn vysv tluje užití sloves 是, 有 a 在.

U ebnice NS seznamuje studenty se slovesem ve frázi 你住在哪儿 ? šKde bydlí-?õ Užití slovesa je ale vysv tleno do v t-í hloubky ař v páté lekci.

U ebnice XH zaznamenává toto sloveso v seznamu nové slovní zásoby druhé lekce, použití slovesa není nijak hloub ji vysv tleno.

8. Tázací zájmeno 谁 shéi/ shuí

U ebnice NS a XH se shodují ve výb ru p íkladové v ty: 他是谁 ? šKdo je to?õ Naopak u ebnice HY p edstavuje toto zájmeno v tabulce s ostatními tázacími zájmeny (谁的 , 什么 , 哪儿/那里 , 哪 + N , 为什么 , 怎么), kde je pouze p eklad t chto zájmen do angli tiny bez p íkladových v t.

U ebnice XH uvádí p epis do pinyinu shuí.

9. V tná ástice 呢 ne

V tnou ástici 呢 lze pouřít ve dvou rozdílných situacích: bu v otázce s významem ša (co)í ?õ, nebo pro vyjád ení pr b hového asu. Vybrané u ebnice se shodují pouze v první variant . Ta je ve v-ech u ebnicích vysv tlena

v souvislosti s tématem *p edstavování*, nap . ve v t : 我叫汤姆 , 你呢 ?

šJmenuji se Tomá–a ty?õ

U ebnice HY uvádí také druhou variantu uflití této v tné ástice, nap . ve

v t : 我在看书呢。šPráv si tu.õ

10. Adverbium 都 dōu

Ve v–ech t ech u ebnicích je uflití adverbia 都 znázorn no na n kolika p íkladových v tách. Nap . 我们都有手机。šV–ichni máme mobilní telefony.õ V u ebnicích XH a NS není tento jev dále vysv tlen. Naproti tomu u ebnice HY uvádí slovní druhy, p ed kterými je toto adverbium pouflíváno (V, adj., adv.).

V u ebnici NS se objevuje toto adverbium ve vazb 每 m i。 。 。 都 uflité nap íklad ve v t : 我们每天都上课。šKaflký den máme –kolu.õ

11. íslovka 几 jǐ (+ N)

V u ebnicích XH a HY je íslovka uvedena v seznamu nové slovní zásoby druhé lekce. V u ebnici NS je zmín na ve výkladové ásti gramatiky.

U ebnice XH tuto problematiku nijak nevysv tluje, krom slovní ku se íslovka objevuje v kapitole shrnující gramatiku celé lekce v podob p íkladové v ty.

V u ebnici NS je uvedena jedna p íkladová v ta a v poznámce pod árou se objevuje informace o tom, že íslovka je vřdy v pozici mezi íslem a substantivem, p í emfl toto substantivum m že být vynecháno.

V u ebnici HY je zahrnuta informace o pouflívání této íslovky: pouflívá se pouze v p ípad , že se dotazujeme na po et kus men–í nefl 10.

12. Spojka 和 hé

Ve v-ech t ech u ebnicích se tato spojka objevuje v úvodních dialozích dané lekce. V u ebnicích XH a HY je uvedena také v seznamu nové slovní zásoby a do p ehledu gramatiky na záv r lekce. Problematika je pouze znázorn na na p íkladových v t ách.

V u ebnici HY auto i popisují užití této spojky podrobn ji. Upozor ují na odli-nost ínského 和 a anglického šandō. Dále je vysv tleno užití spojky mezi posledními dv ma leny ve vý tu n kolika substantiv, nap . 我家有爸爸 , 妈妈 , 弟弟和我 。 šMoje rodina se skládá z otce, matky, mlad-ího bratra a m .ō V u ebnici je také informace o tom, že 和 neslouží jako spojka v t í souv tí.

13. Sloveso (没)有(méi) yǒu

V-echny t i u ebnice zmi ují tento gramatický jev v souvislosti s tématem *rodina*. ěasto je užívána p íkladová v ta zji- ující informace o p íbuzenstvu, nap . 你有弟弟吗 ? šMá-mlad-ího bratra?ō

U ebnice HY a NS uvád jí sou asn kladnou i zápornou podobu slovesa. V u ebnici XH je nejprve uvedeno sloveso 有 v seznamu sloví ek, záporná forma slovesa se objevuje mezi slovní zásobou aíl v dal-í ásti lekce.

V u ebnicích NS a XH není tato problematika blííle vysv tlena, je znázorn na na n kolika p íkladových v t ách.

V u ebnici HY se u p íkladových v t objevuje stru ná poznámka uvád jící význam slovesa a jeho negativní formu, které m ě být zkrácena na samostatné 没.

V u ebnici NS v souvislosti s touto problematikou uvád jí auto i variantu zji- ovací otázky 你有没有弟弟 ? šMá-mlad-ího bratra?ō

14. V k

Ve v-ech t ech u ebnicích se objevuje v ta 你几岁(了)? šKolik je ti let?ö

Pouze v u ebnicích HY a XH najdeme také variantu 你多大? šJak jsi starý?ö U ebnice NS tuto variantu nezmi uje.

U ebnice HY navíc nabízí dal-í varianty a u v-ech z nich uvádí, v jaké situaci je vhodné danou v tu poufít. V tnou ástici 了 uvádí v hovorové variant 啦.

你几岁啦 (了)? šKolik je ti let?ö (d ti mlad-í nevl 10 let)

你多大(啦)? 您多大年纪(啦)? šJak jsi/jste starý?ö (lidé star-í nevl 10 let)

您老高寿? šKolik je vám let?ö (sta í lidé)

您多大岁数(啦)? šKolik je vám let?ö (sta í lidé)

您多大年纪(啦)? šKolik je vám let?ö (sta í lidé)

15. V tná ástice 吧 ba

Tuto v tnou ástici je možné poufít v r zných situacích, ve kterých m ní sv j význam. ástice m fle být uflita ve v tách vyjad ující návrh i pobídku, nap .: 我们回家吧. šVra me se dom .ö Dále m fle být vyjad ením rozkazu, nap .: 吃吧! šJez!ö. Tato ástice se také objevuje v otázkách, které p edpokládají správnost dotazu a o ekávají tak kladnou odpov í i souhlas. Nap .: 你是中国人吧. šJsi í an, fle?ö

U ebnice XH a NS uvád jí v poznámce pod árou informaci o možné uflití ástice 吧 pro vytvo ení otázky, rozkazu nebo návrhu. Tato informace není podloflena fládným konkrétním p íkladem. Na rozdíl od u ebnice NS se v u ebnici XH ástice neobjevuje ani v shrnutí gramatiky na konci lekce.

U ebnice HY v nuje v-em situacím (zmín ným v prvním odstavci) samostatné kapitoly, rozdílné situace jsou student m vysv tleny a jsou také názorn ukázány na p íkladových v tách.

16. íslovky 0 ó 99

íádná z u ebnic nep edstavuje kompletní seznam íslovek od 0 do 99. V-echny se shodují v tom, fle na p íkladu n kolika íslovek vysv tlují, jak postupovat p i tvorbu íslovek složených.

U ebnice XH a HY se dále shodují ve cvi eních, která mají student m pomoci v procvi ování. Objevuje se zde tabulka s ísly, která mají studenti nahlas s ítat, od ítat, násobit a d lit.

17. Otázka 为什么? wèishénme

Otázka 为什么? m fle být uflívána samostatn , ale také ve vazb se spojkou 因为 šprotofleõ. Samostatn je uvedena v u ebnici HY, konkrétn v tabulce s ostatními tázacími zájmeny. Naproti tomu v u ebnici NS a XH je uvedena ve vý-e zmín né vazb .

18. Zji- ovací otázka V + 不 bù /没 méi + V

V-echny t i u ebnice zahrnují tento typ zji- ovacích otázek v souvislosti se zji- ováním zam stnání i oboru studia konkrétní osoby, nap . v otázkách: 你是不是学生? šJsi student?õ, 你学不学汉语? šStuduje- ín-tinu?õ. Také se tyto otázky objevují v souvislosti s tématem *rodina*. Nap . 你有没有弟弟? šMá- mlad-ího bratra?õ

V u ebnici HY je tato problematika vysv tlována zvlá- , tedy v jedné kapitole jsou zaznamenány otázky uflívající zápornku 不 a v dal-í kapitole otázky se zápornkou 没. V této u ebnici je navíc poznámka o nutnosti vynechání partikule 吗 v p ípad uflití této otázky.

19. Adverbium 还 hái

V učebnici se shodují v typu příkladové větě, která je použita pro názorné vysvětlení užití tohoto adverbia. Jedná se o konstrukci 有。。。, 还有。。。, které uvádí výčet seznamu předmětů, osob atd. Např.: 我有一只大狗, 还有一只猫。 (Mám jednoho velkého psa a ještě jednu malou kočku.)

20. čas, datum, dny v týdnu

Ve větších učebnicích se s problematikou vyjádření času, data i dnů setkáváme v prvních větších lekcích. Zatímco v učebnicích XH a NS jsou tyto gramatické jevy a slovní zásoba spojeny s tématem *denní reflexe*, v učebnici HY jde o lekci zaměřenou na *oslavu narozenin*.

U učebnice XH a NS se shodují v typech cvičení, která jsou navržena pro procvičení této problematiky. Na ciferníku udávají hodinové ručičky čas, který mají studenti popsat.

V učebnicích XH a NS není určení času nijak vysvětleno, tento úkol je ponechán učiteli. V učebnici HY je pouze zmínka o tom, že čas je vyjádřen od nejvyšší jednotky k nejnižší, tedy např.: 我星期天上午十一点起床。 (V neděli vstávám v 11 hodin dopoledne.)

U učebnice HY se této problematice věnuje ve více kapitolách této lekce. Liší se od ostatních učebnic v několika ohledech. Zaprvé, zmiňuje formálnější variantu výrazu 号 (šdatumě v dotazu na konkrétní den, např.: 今天几月几号? (Kolikátého dnes je?)), tedy slovíčko 日. Rozdíl v užití těchto slovíček je zde vysvětlen na několika příkladech vět. Zadruhé, názvy větších a dnů v týdnu jsou uvedeny ve zvláštní tabulce. Zatímco u dnů v týdnu zmiňuje další dvě možnosti vyjádření, a to za použití 礼拜 (např. 礼拜一, špondělí) a 周 (např. 周一, špondělí).

21. Tázací zájmeno 哪 nǎ

řádná z u ebnic se tomuto zájmenu detailn ě neví z hlediska gramatiky, i když je zájmeno uvedeno mezi gramatickými jevy. Je však spíše bráno jako nové slovíčko. Toto zájmeno je vysvětleno na příkladech v tabulce. I zde se jednotlivé u ebnice shodují, všechny používají v tu: 你是哪国人? ŠJaké jsi národnosti?ě

22. Adverbium 最 zuì

Adverbium 最 je možné použít v postavení před adjektivem nebo před slovesem. Tyto možnosti zmíní u ebnice HY, která tento fakt dokládá příklady. Např. 最好, šnejlepší nebo 最喜欢, šmít nejraději.

U ebnice NS uvádí pouze možnost užití tohoto adverbia před slovesem. S užitím tohoto jevu seznamuje studenty příkladem v tabulce. Např. : 他最喜欢上网。 ŠNejraději má surfování na internetu.ě U ebnice také uvádí negativní variantu tohoto typu v tabulce: 他最不喜欢打球。 ŠNesnáší hrát míčové hry.ě

Naproti tomu u ebnice XH uvádí variantu, kdy je toto adverbium použito pouze před adjektivem. Např. : 最大, šnejvětší.

23. Tázací zájmeno 怎么样 zěnmeyàng

Vybrané u ebnice se liší ve výkladu významu tohoto zájmena. Společně mají pouze to, že tento jev nepopisují nijak detailně.

U ebnice XH uvádí tuto vazbu v souvislosti s tématem *počasí* v otázce 今天天气怎么样? ŠJaké je dnes počasí?ě.

U ebnice NS uflívá zájmeno ve spojení s ukazatelem komplementu 得 ve v tách typu 他考得怎么样？šJak usp l u zkou-ek?õ nebo 他学得不错。šStuduje velmi dob e.õ Uflití zájmena není blífle vysv tleno, pouze je uveden jeho význam ve francouz-tin .

U ebnice HY zmi uje zájmeno v souvislosti s vytvo ením návrhu i pobídky. Jev není nijak vysv tlován, jsou zde uvedeny pouze p íkladové v ty. Nap .: 我们明天去公园 , 怎么样？šZít ra p jdeme do parku, co ty na to?õ

24. Modální sloveso 要 yào

Modální sloveso 要 m fle být pouflito ve v n kolika významech: šchtítõ, šmusetõ, nebo také jako ukazatel budoucího asu. V-em t em u ebnicím je společ né zaznamenání tohoto slovesa pouze v prvním zmín ném významu, tedy šchtítõ. Nap . ve v t : 你要吃米饭吗？šDá-si rýfi?õ

V u ebnici NS je navíc vysv tlení slovesa 要 dopln no o informaci, fle ve význam šchtítõ se sloveso objevuje pouze v p ípad , kdy je uflito bu v tázacích v tách ve 2. osob , nebo ve v tách oznamovacích v 1. a 3. osob . V ostatních p ípadech pak nese význam šmusetõ.

V dal-ích významech se toto sloveso objevuje pouze v u ebnicích HY a NS (viz kapitola 5.6).

25. Rozlu ovací otázka 还是 háishi

U ebnice XH uvádí spojku jako samostatné sloví ko v seznamu slovní zásoby. Poté zaznamenává rozlu ovací otázku v souhrnu gramatiky na konci lekce, kde uvádí p íkladovou v tu, v nífl je sloví ko 还是 pouflito.

U ebnice NS a HY uvád jí ve výkladové ásti lekce informaci o tom, fle 还是 se pouflívá pro spojení dvou moflností v alternativní otázce.

U ebnice HY tuto informaci dále roz-í uje a upozor uje studenty na fakt, že po této spojnici mohou následovat bu podstatná jména, nebo slovesa.

Významovým ekvivalentem této otázky je výraz 或者 šneboō. Rozdíl je však v jejich užití. Zatímco 还是 je používáno v rozlu ovacích otázkách, 或者 se ve významu šneboō vyskytuje pouze v oznamovacích větách. Tento rozdíl je zmíněn pouze v učebnici NS, kde jsou tyto spojky vysvětlovány ve stejné kapitole.

26. Prefix adových íslovek 第 dī

Tomuto gramatickému jevu není v učebnici z učebnic věnována zvláštní pozornost. Prefix je uveden v seznamu nových slovích dané lekce a na několika příkladech v souhrnu gramatiky je názorně ukázáno, jak základní íslovku změnit pomocí prefixu 第 na íslovku adovou. Například: 第三 štětě.

27. Modální sloveso 会 huì

Modální sloveso 会 ve významu šum tō se vyskytuje ve větách učebnicích. Jeho užití je vysvětleno pouze ukázkami příkladových vět. Například: 我会做饭。 Šumím va itě. Další významy slovesa se pak objevují v učebnicích NS a XH (viz kapitola 5.6).

28. Adverbium 一点(儿) yīdiǎn(r)

V učebnici z učebnic není tento jev vysvětlován, je pouze uveden v seznamu gramatických jevů dané lekce a k němu jsou uvedeny příkladové věty. Například: 你喝一点(儿)茶? Šdā-si trochu aje?ě

U ebnice HY se liší tím, že toto adverbium uvádí bez sufixu 儿.

29. Jména místa

V-echny t i u ebnice se shodují v uvádění jmen místa tvořených pomocí sufixu 面. Nap. : 下面 špodō, 前面 šp edō, 里面 šuvnit ō. fiálná z u ebnic neuvádí možnost erizace sufixu 面.

U ebnice HY a XH navíc uvádí jména místa se sufixem 边. Nap. : 下边 špodō. Ani zde však není uvedena možnost erizace sufixu 边.

30. Sloveso existence 有 yǒu

Vysvětlení užití tohoto slovesa ve významu šbýtō se v jednotlivých u ebnicích liší. Zatímco u ebnice XH a NS představují tento jev na jedné nebo dvou příkladech, v u ebnici HY je mu věnována část kapitoly zabývající se rozdíly v použití slovesa identifikace 是 šbýtō a sloves existence 有 šbýtō a 在 šbýtō.

31. Vazba 有的。。。有的 yǒude...yǒude

Po užití této vazby může následovat substantivum, sloves nebo adjektivum. Každá z u ebnic se zabývá jinou z těchto možností.

U ebnice HY uvádí tuto vazbu v příkladech, kdy je za ní umístěno substantivum. Tato situace je v u ebnici detailně popsána a jsou také uvedeny možné změny slovosledu.

有的书我喜欢。(O S v.) šN které knihy mám rád.ō

我有的书喜欢。(S O v.) šMám rád n které knihy.ō

Naproti tomu u ebnice XH uvádí variantu, kdy je za touto vazbou použito sloveso. Nap. v t : 运动场上有很多人, 有的参加棒球赛, 有的参加网

球赛。ŠNa h i-ti je hodn lidí, n kte í se ú astní baseballové sout ě, jiní se ú astní tenisové sout ě.õ Problematika je uvedena pouze v p íkladových v tách.

U ebnice NS naopak poskytuje student m variantu, kdy tato vazba p edchází adjektivu. Tato problematika je znázorn ěna na p íkladových v tách. Nap .: 北京饭馆很多，有的便宜，有的贵。šV Pekingu je hodn restaurací, n které jsou levné, n které drahé.õ

5.6 Gramatické jevy vyskytující se ve dvou u ebnicích

V následující kapitole budou p edstaveny jevy, které jsou za azeny v gramatické ásti ve dvou u ebnicích. Stejn ě jako v p edchozí kapitole, i zde jsou jednotlivé jevy okomentovány zvláĎ pod tabulkou, protoě i je m ěme považovat za klí ové. Jsou totiž za azeny do dvou ze t í u ebnic, v mnohých p ípadech dokonce v jejich první polovin ě. Pro zvládnutí obsahu t chto výukových materiál ě je tedy jejich znalost pro studenty nezbytná.

Stejn ě jako v p edchozí kapitole, i zde jsou jednotlivé jevy srovnány nejprve podle pr m ru ísla lekce a v p ípad ě shodného pr m ru podle abecedy eského termínu. Do-lo-li k abecední shod ě eského termínu, jsou jevy azeny abecedn ě podle p episu do pinyinu.

Gramatický jev	HY	NS	XH	HSK
adverbium 也 yě	X	1.	2.	2
adverbium 很 hěn	X	2.	2.	1
íslovka 多少 duōshǎo	X	4.	2.	1
slovesná p ípona 了 le	2.	4.	X	2
adverbium stupn ě 太+adj. (+了)tài + adj. (+ le)	4.	3.	X	2
deiktická slova 这，那 zhè, nà	X	2.	5.	1

modální sloveso 想 xiǎng	5.	2.	X	1 ¹³
ukazatel budoucího asu 要 yào	3.	4.	X	2
vazba 为什么?。。。因为 wèishénme...yīnwèi	X	2.	5.	2 ¹⁴
modální sloveso 可以 kěyǐ	5.	4.	X	2
ukazatel pravd podobnosti 会 huì	5.	4.	X	X ¹⁵
vazba 是。。。的 ur ující barvu shì...de	4.	X	5.	2
adverbium 这么/那么 zhème/ nàme	4.	6.	X	3
délka trvání d je	5.	5.	X	2 ¹⁶
vazba 有时候 yǒu shíhou	6.	4.	X	X
modální sloveso 能 néng	5.	6.	X	1
adverbium 有点儿 yǒudiǎnr	X	5.	6.	3
íslovka 多 duō/ 少 shǎo + slovesná fráze	5.	6.	X	3
m rové slovo 一些 yīxiē	5.	6.	X	2
prepozi ní sloveso 给 gěi	6.	5.	X	2 ¹⁷
prepozi ní sloveso 离 lí	6.	5.	X	2
v tná ástice 了 le	6.	5.	X	1
adverbium 一共 yīgòng	X	7.	5.	3 ¹⁸
spojka 如果 rúguǒ	X	7.	5.	3
vazba 的时候 de shíhou	5.	7.	X	X

Tabulka . 2: Gramatické jevy ve dvou u ebnicích

¹³ Seznam slovní zásoby HSK 1.

¹⁴ Kompletní vazba 为什么?。。。因为 se v osnovách HSK neobjevuje. Tázací zájmeno 为什么 je uvedeno v osnov HSK 2 samostatn . Pro stejnou úroveň je pak vyřadována vazba 因为。。。所以.

¹⁵ Pouze jako modální sloveso ve smyslu šum tō se vyskytuje v osnov HSK 1.

¹⁶ Tato gramatika není v žádné z úrovní HSK popsána zvlá- . Sloví ka, pot ebná pro vyjád ení doby trvání d je (nap .: 小时 xi óshí šhodinaō , 分钟 f nzh ng šminutaō) jsou uvedeny v seznamu slovní zásoby vyřadované ke zkou-ce HSK 2.

¹⁷ Seznamu slovní zásoby HSK 2.

¹⁸ Seznam slovní zásoby HSK 3.

1. Adverbium 也 yě

U ebnice XH nevysv tluje užití tohoto adverbia jinak nejl názorn na p íkladových v tách: 汤姆很高兴。我也很高兴。šTomá- je – astný. Já jsem také – astný.õ

U ebnice NS k p íkladovým v tám dodává v poznámce pod árou informaci o pozici tohoto adverbia ve v t : šAdverbia (jako 不 nebo 也) jsou vřdy v postavení p ed slovesemõ (Arslangul, Lamouroux, Pillet 2009: 28).

2. Adverbium 很 hěn

Adverbium stupn 很 švelmiõ se ásto objevuje ve v tách popisujících ur ité vlastnosti podm tu. V tomto p ípad se v pozici p ísudku m fle objevit adjektivum. Tomu pak ásto p edchází adverbium stupn 很, nikoliv sloveso 是. Nap .: 他的头发很长。šMá dlouhé vlasy.õ

A koliv u ebnice XH za ázuje tento gramatický jev do záv re něho shrnutí mluvnické problematiky 2. lekce, není zde užití adverbia 很 nijak detailn ji vysv tleno. Studenti mají k dispozici pouze p eklad významu do e–tiny švelmiõ, který je uveden v seznamu slovní zásoby dané kapitoly.

Auto i u ebnice HY této problematice z gramatického hlediska nev nují fládnou pozornost, adverbium 很 je uvedeno v seznamu slovní zásoby první lekce ve významu švelmiõ. V této lekci je poprvé pouřito v úvodním textu, konkrétn ve druhé v t dialogu:

你好吗 , 汤姆 ? šJak se má-, Tomá-i?õ

很好 , 谢谢。你呢 ? šDob e, d kuji. A ty?õ

V tomto ohledu se francouzská u ebnice NS od ostatních dvou li-í. V kapitole zabývající se gramatikou druhé lekce jsou uvedeny t i p íkladové v ty

s použitím adverbia 很. Pod ním je vždy uveden přesný význam slova ve francouzštině (shèrèsō), nicméně příklad celé věty není doslovný a význam švelemi se tedy vytrácí:

他的头发很长。šJeho vlasy jsou dlouhé.ō

V poznámce pod čarou je pak vysvětleno, že toto adverbium je obvykle v pozici před slovesným adjektivem a s kterými slovesy (např. 喜欢).

3. Číslovka 多少 duōshǎo

V učebnicích XH a NS je uvedena tato číslovka v souvislosti s tématem *nakupování*, konkrétně v otázkách typu 鱼多少钱?šKolik stojí ryba?ō Číslovka není vysvětlována, je zařazena do slovníku a její užití je názorně ukázáno na několika příkladech v textech.

V učebnici HY se tato číslovka objevuje pouze ve slovníku, z gramatického hlediska není nijak vysvětlována.

4. Slovesná částice 了 le

Slovesná částice je v obou učebnicích vysvětlena jako částice značící ukončenost nějaké akce v minulosti nebo v budoucnosti. Jsou uvedeny příklady, které jsou příkladové věty, např.: 他昨天买了两斤肉。šVčera koupil kilo masa.ō

U učebnice NS navíc uvádí tuto větu v záporném tvaru, kdy je používána zápornka 没 a slovesná částice 了 se z věty vytrácí: 他昨天没买肉。šVčera nekoupil maso.ō

Naproti tomu u učebnice HY je jedna samostatná kapitola postavení této částice ve větě, kdy rozlišuje mezi slovesy s částicí (částice stojí za slovesem na konci věty) a bez částice (částice stojí před slovesem).

他们走了。šOdešli.ō

我们看电影了。šDívali jsme se na film.õ

5. Adverbium stupn 太 tài + adj. (+ 了) le

U ebnice NS vysv tluje tuto problematiku do v t-ích detail neř u ebnice HY. NS v poznámce pod árou uvádí rozdíl ve významu p i uřití samotného 太 a uřití tohoto adverbia v kombinaci s ásticí 了 takto: š*Samotné adverbium 太 vyjad uje objektivní názor, zatímco p idáním ástice 了 vyjad uje osobní subjektivní názor*õ (Arslangul, Lamouroux, Pillet 2009: 80). Jako p íklad uvádí v ty: 汤姆不太想买这本中文书。这本书太贵了。šTomá– si moc nechce kupovat tuto knihu v ín–tin . Tato kniha je p íli–drahá.õ

U ebnice HY zmi uje pouze kombinovanou variantu, samotné adverbium 太 je uvedeno v seznamu slovní zásoby a je mu v nována samostatná kapitola ve výkladové ásti gramatiky, ale uřití adverbia je pouze znázorn no na p íkladových v tách.

6. Deiktická slova 这, 那 zhè, nà

U ebnice XH a NS uvád jí deiktická slova ve funkci podm tu: 这是手机。šToto je mobilní telefon.õ, 那是笔。šTamto je pero.õ

Stejn tak uvád jí deiktická slova v pozici p ed numerativem: 我喜欢这本书。šMám rád tuto knihu.õ, 我穿这件毛衣还是那件? šMám si obléknout tenhle svetr nebo tamten?õ

U ebnice HY uvádí deiktické slovo 这 v kombinaci se slovesem 是 v lekci, která je tematicky zam ená na p edstavování. U ebnice tento jev uvádí jako tzv. šuvád cí fráziõ ve v tách, které p edstavují ur itou osobu. Nap .: 这是我的朋友

汤姆。ŠToto je m j kamarád Tomá--õ Deiktické slovo 那 v u ebnici HY úpln chybí.

7. Modální sloveso 想 xiǎng

U ebnice HY a NS zmi ují u tohoto modálního slovesa pravidlo, podle kterého toto sloveso ve v t stojí vřdy p ed jiným slovesem. Tato poznámka je pro francouzské i americké studenty d leffitá, nebo v jejich mate ských jazycích m fle stát za slovesem šchtítõ i podstatné jméno.

V u ebnicích není sloveso dále vysv tlováno, pouze jsou uvedeny p íkladové v ty. Nap .: 我想看电影。ŠChci se dívat na film.õ

U ebnice NS navíc zmi uje mořnost uffití adverbia 很 p ed tímto modálním slovesem: 我很想买 MP 3。ŠMoc bych si p ál koupit si MP 3 p ehráva .õ

8. Sloveso 要 yào jako ukazatel budoucího asu

U ebnice NS a HY uvád jí sloveso 要 jako jednu z mořností vyjád ení budoucího asu v ín-tin . Nap .: 我要回家过春节。ŠNa Svátky jara pojedu dom .õ

Zatímco u ebnice NS tento jev popisuje v poznámce pod árou, kde informuje studenty o funkci ukazatele budoucího asu tohoto slovesa, u ebnice HY za azuje tuto problematiku do spole né kapitoly s dal-ím významem tohoto modálního slovesa, a to s významem šchtítõ (který je spole ný v-em t em u ebnicím). Rozdíl ve významu je nejprve stru n popsán a poté názorn ukázán na p íkladových v tách.

9. Vazba 为什么?。。。因为 wèishénme... yīnwèi

Užití této vazby je v učebnicích XH a NS znázorněno na příkladech v textech. Např.: 你为什么想买 MP3? 因为我喜欢听音乐。ŠPro si chce-
kupovat MP3 přehrávač? Protože rád poslouchám hudbu.ě

10. Modální sloveso 可以 kěyǐ

U učebnice NS uvádí toto sloveso samostatně, ale podrobněji ho
nevysvětluje. Studentům poskytuje dvě příkladové věty, ve kterých má sloveso
stále stejný význam. Např.: 夏天可以游泳。ŠV lét se můžeme plavat.ě

U učebnice HY uvádí také zápornou formu slovesa tvořenou zápornkou 不.

11. Ukazatel pravděpodobnosti v budoucím 会 huì

Použití slovesa 会 jako ukazatele budoucího času se zařadí do
gramatických jevů u učebnice NS a HY. Sloveso získává funkci pomocného slovesa
značící pravděpodobnost budoucího děje. Zatímco u učebnice NS vysvětluje tento
jev samostatně a nijak se nevrací k významu slovesa 是, u učebnice HY se
v jedné kapitole věnuje jak samotnému významu slovesa, tak také jeho funkci
ukazatele budoucnosti.

Příkladová věta: 明天会下雨。ŠZítرا bude asi pršet.ě

12. Vazba 是。。。的 shì...de určující barvu předmětu

U učebnice XH a HY uvádí jev pouze v příkladech v textech. Např.: 那辆车
是白色的。ŠTamto auto je bílé.ě

13. Adverbium 这么 zhème / 那么 nàme

U učebnice NS a HY uvádí tuto problematiku v seznamu gramatiky
příslušné lekce, kde každá učebnice uvádí jednu nebo dvě příkladové věty i

slovní spojení. Nap .: 那么多课本, školik u ebnicō, 这么难吃的药, štak nedobré lékyō.

14. Délka trvání d je

Do kapitoly zabývající se dobou trvání d je auto i u ebnic NS a HY za adili sloví ko, které je specifické pro popis doby, po kterou d j trval i probíhal. V obou u ebnicích je za azeno sloví ko 小时 šhodinaō.

V u ebnici NS je uflití tohoto výrazu znázorn no na n kolika p íkladových v tách. V poznámce pod árou je tato problematika dána do kontrastu s dobou, ve které se d j stal. U ebnice vysv tluje, že výraz doby trvání d je se ve v t umis uje za sloveso, zatímco moment, ve kterém se d j stal, je ve v t umíst n p ed slovesem. Tento rozdíl ale není znázorn n na p íkladech. P íkladové v ty se vztahují pouze k dob trvání d je. Nap .: 他每天下午睡半小时。šKaždý den odpoledne p l hodiny spí.ō

Naproti tomu u ebnice HY odkazuje na kapitolu 3., do které se má student vrátit, aby si ujasnil rozdíl ve vyjád ení doby, ve které se d j stal, a doby, ve které d j probíhal. Rovn ěl uvádí jeden p íklad v ty vyjad ující moment akce, aby si student tuto problematiku lépe vybavil.

我们每天上午八点上课。šKaždý den ráno v 8 hodin začíná vyu ování.ō

你看电视可以看半个小时。šM ě se dívat na televizi p l hodiny.ō

V této kapitole zachází u ebnice HY je-t do v t-ích detail ů a studentovi p edstavuje situace, které mohou v ín-tin nastat v rámci slovosledu p i vyjád ování doby trvání d je, pokud se ve v t vyskytuje p edm t. Tuto problematiku popisuje na p íkladových v tách, u kterých uvádí po adí jednotlivých v tných len .

我可以玩一个小时。(S V doba trvání) šMám dovoleno hrát si p l hodiny.ō

我们做作业要做两个小时。(S V1 O V1 doba trvání) šPot ebujeme dv
hodiny na to, abychom ud lali domácí úkoly.õ

我看半个小时的电视。(S V doba trvání 的 O) šBudou se dívat na televizi
p l hodiny.õ

15. Vazba 有时候 yǒu shíhòu

V u ebnicích HY a NS je tento jev uveden v p íkladových v tách. Nap .:
春天下雨。šNa ja e n kdy pr-í.õ

U ebnice HY navíc tuto vazbu uvádí ve zdvojené podob : 他有时候看电
视 , 有时候玩电脑。šN kdy se dívá na televizi, n kdy hraje na po íta i.õ

16. Modální sloveso 能 néng

U ebnice HY a NS se zabývají slovesem 能 šmociõ a ob z nich vysv tluží
také mírnou zm nu významu p i negaci tohoto slovesa pomocí zápornky 不 .
Zatímco v pozitivním tvaru vyjad uje toto modální sloveso schopnost vykonat
n jakou akci, v negativní form vyjad uje mírný zákaz.

汤姆能睡一天。šTomá–je schopný prospat celý den.õ

他不能来。šNem fle p íjt.õ

Zatímco u ebnice NS se tímto slovesem zabývá samostatn , u ebnice HY
ho za adila do kapitoly zahrnující také dal-í modální slovesa: 想 šchtítõ, 可以
šmoci/mít dovolenoõ. U v-ech t ech sloves je uvedena poznámka, fle vřdy stojí
p ed jiným slovesem a vřdy je jejich negativní tvar tvo en pomocí zápornky 不.

17. Adverbium 有(一)点儿 yǒu(yī)diǎnr

V u ebnicích XH a NS není tento jev vysvětlen jinak, než na příkladech v těchto. 王林有(一)点儿胖。šWang Lin je trochu tlustý.õ U ebnice NS se liší v tom, že uvádí také možnost 有一点儿, zatímco u ebnice XH používá pouze kratší variantu.

18. Adverbium 多 duō / 少 shǎo + slovesná fráze

U ebnice HY a NS uvádí význam těchto adverbii a příkladové v této. Například: 你应该少玩电脑游戏, 多学习。šMěl bys méně hrát na počítači a více se učit.õ

19. Množné slovo 一些 yīxiē

U ebnice HY a NS uvádí tento jev pouze v příkladech v těchto i slovní spojení. Například: 一些学生, šnějací studentiõ, 他买一些书。šKupuje několik knih.õ

Jediným rozdílem je, že u ebnice HY navíc uvádí spojení tohoto determinantu s deiktickými slovy 这 a 那, například: 这些书, štyto knihyõ.

20. Prepozici sloveso 给 gěi

V obou u ebnicích je toto sloveso uvedeno v souvislosti s tématem *telefonování*. U ebnice NS poskytuje stručné vysvětlení, když v poznámce pod čarou informuje studenty o tom, že toto prepozici sloveso je ve větě vždy umístěno před slovesem. V obou u ebnicích se vyskytuje tento typ příkladové v této: 我给汤姆打电话。šVolám Tomáoviõ. Slovosled je v tomto případě: S 给 O V.

U ebnice HY uvádí také další možnost konstrukce této v ty v souvislosti s telefonováním, kdy se slovosled m ní a p edm t se vyskytuje afl na konci v ty: S V 给 O. Nap .: 我打电话给汤姆。šVolám Tomá-ovi.

21. Prepozí ní sloveso 离 lí

U ebnice HY a NS uvád jí místní význam tohoto prepozí ního slovesa. Nap . ve v t : 学校离我家很近。šškola je blízko od mého domova.õ Ani v jedné u ebnici není pouflití tohoto prepozí ního slovesa nijak blífle vysv tleno.

U ebnice HY navíc udává také asový význam tohoto slovesa, nap . ve v t : 现在离2020年有几年? šKolik let chybí od te do roku 2020?õ

22. V tná ástice 了 le

V tná ástice 了 stojící na konci v ty nazna uje zm nu stavu. Nap . ve v t : 不要了。šUfl to nechci.õ

U ebnice NS vysv tluje uflití této ástice v poznámce pod árou takto: šV tná ástice 了 nazna uje zm nu stavu také v negativní v t ve smyslu šn co bylo, ale ufl neníõ (Arslangul, Lamouroux, Pillet 2009: 184). Jako p íkladovou v tu tato u ebnice uvádí: 我没有电脑了。šUfl nemám po íta .õ

U ebnice HY uvádí hovorovou variantu této ástice: 啦.

23. Adverbium 一共 yīgòng

V u ebnicích XH a NS je toto adverbium p edstavenou ve v t spojené s tématem *nakupování*: 一共多少钱? šKolik to dohromady stojí?õ U ebnice XH ho v jiném kontextu nezmi uje, naopak u ebnice NS zmi uje další p íkladové

v ty: 我们班里一共有三十个学生。šVe t íd máme celkem 30 student .õ, 坐飞机到北京，一共要十个小时。šLetadlem se do Pekingu letí celkem 10 hodin.õ

24. Spojka 如果 rúguõ

V u ebnicích XH a NS je tato spojka za azena do seznamu sloví ek a následn je zmín na v záv re ném p ehledu gramatiky dané lekce. Její pouffití není popsáno, je pouze znázorn no v p íkladových v tách: 如果你冬天去上海，要带毛衣。šPokud jede–v zim do TManghaje, musí–si vzít svetr.õ

25. Vazba 的时候 de shíhou

Jak u ebnice NS, tak HY uvád jí pouze význam této vazby a p íkladové v ty. Nap .: 他看书的时候听音乐。šP i tení poslouchá hudbu.õ

5.7 Gramatické jevy v u ebnici HY

V této kapitole bude zaznamenáno 47 gramatických jev , které se objevily pouze v americké u ebnici HY. Jednotlivé jevy jsou azeny vzestupn podle ísla lekce, do které byly za azeny. V p ípad shody tohoto ísla jsou se azeny abecedn podle eských termín v tabulce.

Gramatický jev	HY	P íklad	Význam	HSK
Oslovení	1.	丁老师	špane u iteli Dinguõ	X
p edstavovací fráze 这是 zhè shì	1.	这是汤姆。	šTohle je Tomá–õ	1 ¹⁹
slovosled S V O	1.	你喝茶。	šPije– aj.õ	X
suffix 儿 r	1.	哪儿	škdeõ	1 ²⁰

¹⁹ Pouze jako deiktické slovo ve funkci podm tu v gramatické osnov 1. lekce.

²⁰ Nezaznamenán jako samostatný gramatický jev, pouze v kombinaci s n kterými slovy, nap .: 这儿, 哪儿.

adjektivní p ívlastek	2.	小狗	šmalý pes, t n õ	X
numerativy pro zvířata	2.	一只狗 一条狗 一匹马 一头猪	špesõ špesõ šk õ špraseõ	X ²¹
pravidla pro sestavení adresy	2.	中国浙江省杭州市 北京路 335号 302室	šPekingská 335/302 Hangzhou Zhejiang ínaõ	X
p ívlastek vyjádřený substantivem	2.	电脑游戏	špo íta ová hraõ	X
země, národnost sufix 人 rén, jazyk sufix 语 yǔ /文 wén	2.	法国 法国人 法语	šFrancieõ šFrancouzõ šfrancouz-tinaõ	X
zmena číslovky 二 èr p ed numerativem	2.	两个朋友	š2 kamarádiõ	2 ²²
adjektivum 快乐 kuàile	3.	生日快乐。	šVeselé narozneniny.õ	2 ²³
Cítoslovce	3.	哼 哎呦 哎呀 真的？	zaváhání, p emý-lení p ekvapení, bolest p ekvapení, nelibost p ekvapení,	X

²¹ Pouze numerativ 条 v seznamu slovní zásoby úrovně 3.

²² Seznam slovní zásoby HSK 2.

²³ Seznam slovní zásoby HSK 2.

		这样啊？ 那好 就这样吧	pochybnost pochopení, p ekvapení, OK, na záv r konverzace OK, na záv r konverzace	
jméno asu 以后 yǐhòu	3.	下课后，我回家。	šPo vyu ování se vracím dom .õ	3 ²⁴
numerativ 门 mén	3.	我上五门课。	šChodím na 5 kurz .õ	2 ²⁵
otázka 好吗？ hǎo ma?	3.	我们去旧金山，好吗？	šPojedeme do San Francisca, ano?õ	2
reduplikace slovesa ó dokonavý vid	3.	我在家里 玩玩电脑 游戏。	šHraji doma po íta ové hry.õ	2
adverbium 再 zài a 还 hái	4.	他买了一 块橡皮， 再要买一 块。 他买了一 支笔，还 买了一块 橡皮。	šKoupil jednu gumu a chce si koupit dal-í.õ šKoupil jedno pero a je-t jednu gumu.õ	2

²⁴ Seznam slovní zásoby HSK 3.

²⁵ Seznam slovní zásoby HSK 2.

fráze 对不起 duibuqǐ	4.	对不起， 我不知道。 道。	šPromi te, nevím.õ	1 ²⁶
fráze 听说 tīngshuō	4.	听说老师 是北京 人。	šSly-el jsem, fle u itel je z Pekingu.õ	X
jméno 以前 yǐqián	4.	看电影以 前，我们 去吃饭。	šP ed filmem se p jdeme najíst.õ	3 ²⁷
numerativ 把 bǎ	4.	七把尺子	š7 pravítekõ	3 ²⁸
numerativ 本 běn	4.	两本书	š2 knihyõ	1
numerativ 盒 hé	4.	三盒蜡笔	š3 krabice pastelekõ	X
numerativ 块 kuài	4.	六块橡皮 皮	š6 gumõ	1 ²⁹
numerativ 支 zhī	4.	五支笔	š5 perõ	X
numerativ 种 zhǒng	4.	四种练习 本	š4 druhy se-it õ	3 ³⁰
prepozi ní sloveso 让 ràng	4.	让我看看	šNech m podívat se.õ	2
sm rový modifikátor 上 shàng	4.	书包上	šna aktovceõ	1 ³¹
vazba 是。。。的 využití p edm tu proí shì...de	4.	笔是写字 的	šPero je na psaní.õ	X
adverbium 才 cái	5.	现在才五 点。	šJe teprve p t hodin.õ	3

²⁶ Seznam slovní zásoby HSK 1.

²⁷ Seznam slovní zásoby HSK 3.

²⁸ Seznam slovní zásoby HSK 3.

²⁹ Seznam slovní zásoby HSK 1.

³⁰ Seznam slovní zásoby HSK 3.

³¹ Seznam slovní zásoby HSK 1.

modální sloveso 必须 bìxū	5.	你必须做作业。	šMusíte dlat domácí úkoly.õ	3 ³²
modální sloveso 得 děi	5.	时间不早了，我得回家了。	šUfl je pozd, musím se vrátit dom.õ	X
modální sloveso 应该 yīnggāi	5.	你应该少玩电脑游戏。	šM l bys mén hrát na poíta i.õ	3
pr b hovost d je kombinace adverbia 正 zhèng, slovesa 在 zài, ástice 呢 ne	5.	我正看书。 我正看书呢。 我在看书。 我在看书呢。 我正在看书。 我正在看书呢。 我看书呢。	šPráv si tu.õ šPráv si tu.õ šPráv si tu.õ šPráv si tu.õ šPráv si tu.õ šPráv si tu.õ šPráv si tu.õ	2 ³³
slovesná p ípona 着 zhe	5.	他听着音乐做作业。	šPoslouchá hudbu p ípsaní domácích úkol.õ	2
vazba V1 了就 V2 V1 + le + jiù V2	5.	我知道了就告诉你。	š eknu ti hned, jak to budu v d t.õ	X

³² Seznam slovní zásoby HSK 3.

³³ V osnov jsou zmíněny pouze varianty: 在。。。呢 a 正在。

vazba V1 — V2 V1 yī V2 (dokonavý vid)	5.	请问一问他。	šProsím, zeptej se ho.õ	2
vazba 先。。。再 xiān...zài	5.	我们先去学校，再去电影院。	šNejd ív p jdeme do -koly, pak do kina.õ	2 ³⁴
vazba — V1 就 V2 yī V1 jiù V2	5.	他一回家就做作业。	šUd lal úkoly hned, jak se vrátí dom .õ	X
vazba 一边。。。一边 yībiān...yībiān	5.	他一边做作业一边听音乐。	šD lá domácí úkoly a p i tom poslouchá hudbu.õ	3
adverbium 更 gèng	6.	更好	šlep-íõ	3
fráze 不好意思 bù hǎo yìsi	6.	不好意思，我的汉语不好。	šPromi te, moje ín-tina není dobrá.õ	X
fráze 对了 duìle	6.	好，我们下课以后去打网球。对了，你知道马克明天要回美国吗？	šDobrá, poj me si tedy po -kole zahrát tenis. Mimochodem, ví-, fle se Marek zítra vrátí do Spojených stát ?õ	X

³⁴ 先 i 再 pouze samostatn v seznamu slovní zásoby HSK 2.

fráze 什么的 shénme de	6.	我喜欢看 足球，篮 球，网球 什么的。	šRád sleduji kopanou, ko- íkovou, tenis atd.õ	X
fráze 这就是 zhè jiùshì	6.	这就是我 的卧室。	šPráv tady je moje lofnice.õ	X
numerativ 间 jiān	6.	三间房间	št i pokojeõ	X
numerativ 台 tái	6.	两台电脑	šdva po íta eõ	X

Tabulka . 3: Gramatické jevy v u ebnci HY

5.8 Gramatické jevy v u ebnci NS

V této kapitole bude zaznamenáno 32 gramatických jev , které se objevily pouze ve francouzské u ebnci NS. Jednotlivé jevy jsou azeny vzestupn podle ísla lekce, do které byly za azeny. V p ípad shody tohoto ísla jsou se azeny abecedn podle eských termín v tabulce.

Gramatický jev	NS	P íklad	Význam	HSK
ukazatel uvád ící komplement 得 de	3.	他学得不错。	šStuduje velmi dob e.õ	2
vazba 每。。。都 měi...dōu	3.	我每天都上 课。	šKaždý den mám výuku.õ	1-2 ³⁵
vazba 完。。。以 后 wán...yǐhòu	3.	他吃完饭以后 有空。	šAfl se nají, bude mít volno.õ	2-3 ³⁶

³⁵ 每 pouze v seznamu slovní zásoby úrovn 2. 都 samostatn v gramatické osnov pro úrove 1.

³⁶ Výrazy 完 a 以后 se objevují pouze samostatn v seznamu slovní zásoby. 完 k úrovni 2, 以后 k úrovni 3.

íslovka 左右 zuǒyòu	4.	北京气温有十二度左右。	šV Pekingu je p iblifn 12 stup .õ	X
prepozi ní vazba 从。。。到 cóng...dào	4.	从六月到八月	šod ervna do srpnaõ	2 ³⁷
sloveso 骑 qí	4.	骑自行车	šjet na koleõ	3 ³⁸
sloveso 坐 zuò	4.	坐火车	šjet vlakemõ	1 ³⁹
sm rový modifikátor 来 lái	4.	我回家来。	šVracím se dom .õ	1 ⁴⁰
sm rový modifikátor 去 qù	4.	我回家去。	šVracím se dom .õ	1 ⁴¹
adverbium 就 jiù	5.	他六点就起床了。	šVstal ufl v 6 hodin.õ	2
srovnávací konstrukce S 比 O adj. S 比 O adj. S 没有 O adj. S méiyǒu O adj. S 跟/和 O 一样 adj. S gēn/hé O yīyàng adj.	5.	北京比济南大。 济南没有北京大。 我跟/和汤姆一样高。	šPeking je v t-í nefl Jinan.õ šJinan není tak velký jako Peking.õ šJsem stejn vysoký jako Tomá-.õ	2-3 ⁴²
vazba 跟。。。一块儿 gēn...yīkuài(r)	5.	我跟他们一块儿去晚会	šJdu s nimi na ve írek.õ	X

³⁷ Prepozi ní sloveso 从 za azeno samostatn do gramatické osnovy úrovn 2, 到 se objevuje v seznamu slovní zásoby totoflné úrovn .

³⁸ Seznam slovní zásoby HSK 3.

³⁹ Seznam slovní zásoby HSK 1.

⁴⁰ Seznam slovní zásoby HSK 1.

⁴¹ Seznam slovní zásoby HSK 1.

⁴² V osnov úrovn 2 je zaznamenána pouze základní konstrukce s uflitím prepozi ního slovesa 比. V úrovni 3 je pak problematika dále roz-í ena o vazby: 和(跟)。。。一样, 没有(有)那么(这么).

výsledkový modifikátor 到 dào	5.	我看到了汤 姆。	šVid l jsem Tomá-e.õ	2 ⁴³
zd raz ovací vazba 是。。。的 shì...de	5.	我们是十点走 的。	šOde-li jsme v 10 hodin.õ	1
adverbium 只 zhǐ	6.	我今天只喝了 一杯水。	šDnes jsem vypil jen jednu sklenici vody.õ	3
potenciální tvar 得 de/不 bù	6.	香瓜不大，我 吃得完。 香瓜很大，我 吃不完。	šMeloun není velký, dojím ho.õ šMeloun je velký, nedojím ho.õ	1-2 ⁴⁴
prepozi ní sloveso 对 duì	6.	睡觉对身体 好。	šSpánek je dobrý pro zdraví.õ	2
prepozi ní sloveso 用 yòng	6.	中国人用筷子 吃饭。	š í ané jedí h lkami.õ	2 ⁴⁵
sm rový modifikátor 出 chū	6.	他出去了。	šOde-el.õ	X ⁴⁶
sm rový modifikátor 起 qǐ	6.	站起来!	šVztyk!õ	X
sm rový modifikátor 下 xià	6.	坐下。	šPosa te se.õ	X ⁴⁷
spojka 所以 suǒyǐ	6.	我没吃午饭， 所以现在很 饿。	šNeob dval jsem, proto mám te hlad.õ	2 ⁴⁸
sufix 过 guò	6.	我喝过酸辣 汤。	šJedl jsem kyselo- pálivou polévku.õ	2

⁴³ Seznam slovní zásoby HSK 2.

⁴⁴ 不 v seznamu slovní zásoby HSK 1, 得 v seznamu slovní zásoby HSK 2.

⁴⁵ Seznam slovní zásoby HSK 2.

⁴⁶ Seznam slovní zásoby HSK 2.

⁴⁷ Seznam slovní zásoby HSK 1.

⁴⁸ Ve spojení se spojkou 因为 ve vazb 因为。。。所以.

vazba 又。。。又 yòu...yòu	6.	香瓜又大又甜。	šMeloun je jak velký, tak sladký.õ	3 ⁴⁹
adverbium 一定 yīdìng	7.	在上海你一定要去南京路。	šV TManghaji ur it musí-jít do ulice Nanjing.õ	3
pivotální konstrukce se slovesem 请 qǐng	7.	我请你吃晚饭。	šZvu t na ve e i.õ	1 ⁵⁰
prepozi ní sloveso 把 bǎ	7.	把你的行李给我吧。	šDej mi tvé zavazadlo.õ	3
prepozi ní sloveso 往 wǎng	7.	往右拐	šzahnout dopravaõ	X ⁵¹
spojka 或者 huòzhě	7.	今天或者明天我想去看电影。	šDnes nebo zítra chci jít do kina.õ	3
uflití obou 了 ve v t 了。。。了 le...le	7.	我学中文学了两年了。	šU ím se ínsky dva roky.õ	X
vazba 先。。。然后 xiān...ránhòu	7.	我先去北京，然后去南京	šNejprve jedu do Pekingu, pak do Nanjingu.õ	3 ⁵²
vazba 要。。。了 yào...le	7.	飞机要起飞了。	šLetadlo za chvíli vzlétne.õ	2

Tabulka . 4: Gramatické jevy v u ebnici NS

⁴⁹ Jako samostatné sloví ko v seznamu slovní zásoby HSK 3.

⁵⁰ Pouze v p íkladové v t : 请坐。 šPosa se.õ v osnov HSK 1.

⁵¹ V osnovách HSK 2 se objevuje prepozi ní sloveso stejného významu 向.

⁵² Seznamu slovní zásoby HSK 3. V seznamu se objevuje každé sloví ko zvlá- .

5.9 Gramatické jevy v u ebnici XH

I p es to, fle u ebnice XH obsahuje ze v-ech t ech u ebnic nejmen-í po et gramatický jev , najdeme v ní 7 takových, které v ostatních dvou výukových materiálech za azeny nejsou. Jednotlivé jevy jsou azeny vzestupn podle ísla lekce, do které byly za azeny. V p ípad shody tohoto ísla jsou se azeny abecedn podle eských termín v tabulce.

Gramatický jev	XH	P íklad	V ýznam	HSK
vazba 跟。 。 。 (在)一起 gēn...zài yīqǐ	2.	我跟你们一起去 看电影。	šJdu se s vámi dívat na film.õ	3
vazba 从。 。 。 莱 cóng...lái	3.	我从日本来。	šPocházím z Japonska.õ	2
modální sloveso 可能 Kěnéng	4.	下午可能下雨。	šOdpoledne bude mofná pr-et.õ	2
sloveso 打算 dāsuan	4.	我打算去中国。	šChystám se jet do íny.õ	3 ⁵³
sloveso 觉得 juéde	4.	我觉得北京的秋 天最好。	šMyslím si, fle v Pekingu je nejlep-í podzim.õ	2 ⁵⁴
spojka 要是 yàoshi	6.	要是有时间，你 教我，好吗？	šKdyfl bude-mít as, nau í-m to?õ	X
vazba 怎么走？ zěnmě zǒu	6.	去游泳池怎么 走？	šKudy se jde do bazénu?õ	1-2 ⁵⁵

Tabulka . 5: Gramatické jevy v u ebnici XH

⁵³ Seznam slovní zásoby HSK 3.

⁵⁴ Seznam slovní zásoby HSK 2.

⁵⁵ Tázací zájmeno 怎么 je za azeno do osnovy gramatiky HSK 1. Sloveso 走 se objevuje v seznamu slovní zásoby HSK 2.

Závěr

Tato bakalářská diplomová práce se zabývala pedagogickou gramatikou *ín-tiny* a její aplikací v učebnicích čínského jazyka pro začínající studenty edo-kolské školy. Primárním cílem práce bylo zjistit, které gramatické jevy jsou klíové pro začínající studenty *ín-tiny* této věkové kategorie. Metodou tohoto výzkumu byla analýza učebnic čínského jazyka pro studenty středních škol vydaných ve stejném období (rozmezí let 2009 až 2010) v různých částech světa (Spojené státy americké, Francie, Česká lidová republika).

Práce se skládá ze dvou částí. V teoretické části jsou popsány klasické výukové metody a jejich vliv na začlenění gramatiky do výuky cizího jazyka. Dále je definována pedagogická gramatika jako vědní obor a stručně je nastíněn historický vývoj výuky *ín-tiny* jako cizího jazyka. V následující kapitole práce jsou představeny osnovy pro výuku cizích jazyků, konkrétně *Osnovy pro výuku ín-tiny na středních školách* a *Národní směrnice pro výuku cizích jazyků*. Poslední kapitola teoretické části práce představuje rozdělení gramatických jevů na primární a sekundární.

Praktická část je věnována samotné analýze jednotlivých učebnic. Protože cílem této práce nebylo určit co je a co není gramatický jev, analyzovány byly všechny jevy, které autoři učebnic začlenili do gramatické části výukových materiálů. Výsledky praktické části mohou být přínosné pro učitele *ín-tiny* a také pro autory výukových materiálů. Jsou zde představeny jevy, bez kterých se student ve svých začátcích neobejde a zároveň je u jednotlivých jevů zaznamenána úroveň zkoušky HSK, pro kterou je znalost daného jevu nezbytná. U učitelů *ín-tiny* by se tak mohli v této práci inspirovat při sestavování učebního plánu i při výběru výukového materiálu pro své studenty. Autoři učebnic zde mohou najít seznam jevů, které by v jejich učebnici neměly chybět.

Klíové gramatické jevy

Nejprve byl v úvodu praktické části představen korpus klíových gramatických jevů, které se vyskytly ve všech těchto vybraných výukových materiálech. Takových jevů je celkem 31. Další kapitola se věnovala gramatice, která byla začleněna ve dvou učebnicích. Těchto jevů je 25. Poslední kapitoly

p edstavily gramatické jevy, které se objevily v každé u ebnice zvlá- . V HY 47 jev , v NS 32 a v XH 7. Následující tabulka uvádí p ehled procentuálních hodnot výskytu jev pro jednotlivé u ebnice.

U ebnice	Jev celkem	Jevy ve 3 u ebnicích	Jevy ve 2 u ebnicích	Samostatné jevy	Shoda s HSK 1-3
HY	95	33%	18%	49%	74%
NS	87	36%	27%	37%	87%
XH	47	66%	19%	15%	96%

Tabulka . 6: Procentuální hodnoty jev v jednotlivých u ebnicích

Z vý-e uvedené tabulky vyplývá n kolik d ležitých informací. U ebnice HY obsahuje nejvíce gramatických jev ze v-ech, av-ak pouze 33% z nich tvo í klí ový korpus, ve kterém byly zaznamenány jevy shodné v-em u ebnicím. Vyskytlo se v ní také nejvíce jev , které se v fládné jiné u ebnici neobjevují (celkem 47). U ebnice NS se vyzna uje nejv t-ím po tem jev , které jsou shodné dv ma u ebnicím. Celkem bylo takových jev 24, což íní 27% z ve-kerých jev za azených do u ebnice NS. U ebnice XH obsahuje gramatických jev nejmén , ale nejvíce se shoduje s osnovami HSK. Celkem 96% jev za azených do této u ebnice se také objevuje v osnovách HSK 1-3. D vodem takto vysoké míry shody m fle být fakt, fle zkou-ka HSK je organizována kancelá í Hanban (Kancelá pro výuku ín-tiny jako cizího jazyka), kterou byla u ebnice XH vydána.

Již bylo zmín no, fle klí ových gramatických jev , které se objevují ve v-ech t ech u ebnicích, je celkem 31. Za azení dané problematiky do lekcí se v jednotlivých u ebnicích nijak zásadn nelí-í. Ve v t-in p ípadu se jedná o rozdíl jedné afl dvou lekcí. Výjimkou jsou 3 jevy: v tná ástice 吧, otázka 为什么? , tázací zájmeno 哪. Odli-nosti v za azení t chto jev do jednotlivých u ebnic jsou znázorn ny v následující tabulce. D vod m fle být spjat s volbou tématu, v rámci kterého byl daný jev p edstaven, protofle i v tomto ohledu se jednotlivé výukové materiály li-í. Nap íklad jev nazvaný *íslovky 0-99* je

v u ebnici HY spojen s tématem *rodina*, v u ebnici NS s tématem *p edstavení* a u ebnice XH tento jev vysv tluje v rámci tématu *as*.

Gramatický jev	HY	NS	XH
íslovky 0-99	2.	1.	4.
v tná ástice 吧	2.	1.	4.
otázka 为什么 ?	1.	5.	2.
tázací zájmeno 哪	3.	1.	6.

Tabulka . 7: Nejvýrazn j-í odli-nosti v za azení jev v jednotlivých u ebnicích

V korpusu se vyskytuje 5 jev , které byly za azeny do 1. lekce ve v-ech t ech u ebnicích. Jedná se o osobní zájmena, sloveso 叫, tázací partikuli 吗, tázací zájmeno 什么, záporku 不. Znalost t chto jev je nezbytná pro za ínající studenty ke komunikaci na témata *p edstavení*, které je ve v-ech studijních materiálech za azeno rovn fl do 1. lekce.

Poté jsou je-t 4 jevy, které se vyskytují pr m rn v 1. lekci u ebnic. Jedná se o atributivní slovice 的, sloveso existence 在, tázací zájmeno 谁 a v tnou ástici 呢. Stejn jako p edchozí jevy, i tuto problematiku studenti pot ebují pro zvládnutí základního tématu *p edstavení*.

P i porovnání korpusu klí ových gramatických jev (tedy shodných ve v-ech u ebnicích) bylo zji-t no, fle se tém v-echny objevují v osnovách HSK 1-3. Jedinou výjimkou je vazba 有的。。。有的, která do osnov HSK za azena není. Jednotlivá sloví ka jevu nazvaného jako *jména místa* jsou pak za azena v seznamech slovní zásoby HSK od úrovn 1 afl po úrove 3. Zastoupení ostatních 29 jev v osnovách HSK znázor uje následující tabulka.

Jev celkem	Shoda s HSK 1-3	HSK 1	HSK 2	HSK 3	HSK 1-3 ⁵⁶
31	30	19	8	2	1

Tabulka . 8: Klí ové jevy v osnovách HSK

Jevy ve dvou u ebnicích

Co se tý e posloupnosti za azení jednotlivých jev , které objevují sou asn ve dvou u ebnicích, v tomto ohledu se vybrané u ebnice nijak výrazn neli-í. Nejv t-í rozdíl se projevil u deiktických slov 这 a 那 , u modálního slovesa 想 a u vazby 为什么。。。因为. Tyto rozdíly jsou znázorn ny v níle uvedené tabulce.

Gramatický jev	HY	NS	XH
deiktická slova 这, 那	X	2.	5.
modální sloveso 想	5.	2.	X
vazba 为什么。。。因为	X	2.	5.

Tabulka . 9: Nejvýrazn j-í odli-nosti v za azení jev spole ných dv ma u ebnicím

Ze seznamu jev , které se vyskytly ve dvou u ebnicích (celkem 25) je 22 z nich za azeno do osnov HSK 1-3. Jejich rozd lení do jednotlivých úrovní je znázorn no v níle uvedené tabulce. Celkem 3 jevy z tohoto seznamu se v osnovách HSK 1-3 neobjevují. Jsou to: ukazatel pravd podobnosti 会, vazba 有时候 a vazba 的时候.

Jev celkem	Shoda s HSK 1-3	HSK 1	HSK 2	HSK 3
25	22	6	11	5

Tabulka . 10: Jevy spole né dv ma u ebnicím v osnovách HSK

⁵⁶ Jednotlivá sloví ka tohoto jevu jsou za azena do seznam slovní zásoby HSK 1-3.

V posledních kapitolách praktické části práce představují gramatické jevy, které se objevují v každé učebnici zvlášť. V případě učebnice HY se jedná o 47 jevů, v učebnici NS jich najdeme 32 a v učebnici XH bylo takových jevů zařazeno 7. Jejich shoda s osnovami HSK je uvedena v následující tabulce.

Učebnice	Jev celkem	Shoda s HSK 1-3	HSK 1	HSK 2	HSK 3	HSK 1-2 ⁵⁷	HSK 2-3 ⁵⁸
HY	47	26	6	11	9	X	X
NS	32	25	5	9	7	2	2
XH	7	6	X	3	2	1	X

Tabulka 11: Samostatné jevy v osnovách HSK

Závěrem lze tedy říci, že jednotlivé učebnice se mezi sebou výrazně liší, každá z nich je koncipována jinak. Rozdíly v pořadí zařazených gramatických jevů byly popsány a znázorněny výše. Obecně se u učebnice liší v přístupu ke gramatice a k jejímu vysvětlení. U učebnice HY se v gramatické části ve velké míře věnuje popisu gramatiky a podrobnému vysvětlení. Často jednotlivé jevy komentuje i ze syntaktického hlediska, uvádí nejčastěji výjimky, v rámci příkladových vět obohacuje slovní zásobu studentů. Naproti tomu se v této učebnici nevyskytuje velké množství cvičení, která by umožnila procvičení představených gramatických jevů. U učebnice NS se podrobnému popisu gramatiky příliš nevěnuje. V závěru každé kapitoly je sestaven seznam nových mluvnických jevů, které jsou vysvětleny na příkladových větách. U některých jevů je jejich problematika stručně vysvětlena v poznámce pod čarou. U učebnice XH volí stejný postup jako u učebnice NS. Gramatické jevy jsou tedy shrnuty v seznamu na konci lekce. Problematika není podrobně popsána, je vysvětlena na příkladových větách. Ty jsou vytvořeny na základě nové slovní zásoby dané lekce. V tomto ohledu se u učebnice XH od ostatních liší, protože u učebnice HY a NS používají v příkladových větách také novou slovní zásobu, která v dané lekci nebyla představena.

⁵⁷ Jednotlivá slovíčka, která jevy jsou zařazena do seznamu slovní zásoby HSK 1-2.

⁵⁸ Jednotlivá slovíčka, která jevy jsou zařazena do seznamu slovní zásoby HSK 2-3.

Hlavním cílem práce bylo zjistit, které gramatické jevy jsou klíčové pro začínající studenty čínštiny jako cizího jazyka. Výsledkem je korpus jevů, které se objevují ve všech vybraných úrovních, a také seznam jevů, které se vyskytly ve dvou výukových materiálech zároveň. Všechny tyto jevy byly komentovány z hlediska posloupnosti jejich zařazení do učebnic a také byl zkoumán způsob a hloubka jejich vysvětlení. Byla u nich také zaznamenána shoda s osnovami zkoušky HSK úrovně 1-3. Výsledky této analýzy by mohly být použity pro sestavení učebnice čínštiny pro začátečníky nebo také jako zdroj inspirace pro učitele tohoto jazyka při sestavování učebního plánu.

Tato analýza by mohla být provedena také se zaměřením na jiné oblasti obsažené v jednotlivých učebnicích. Například by mohla zkoumat rozsah a obsah slovní zásoby, způsob vysvětlení znakového písma a jeho zařazení do výuky nebo také odlišnosti ve vysvětlení fonetického systému čínštiny a v nácviku výslovnosti jednotlivých hlásek, slabik a tónů. Zajímavé výsledky by mohly být získány při analýze tematického zaměření učebnic, kde by mohly být porovnány rozdíly v představení číny z kulturního hlediska.

Resumé

The aim of this bachelor thesis was to create a list of key grammatical structures used in textbooks for high-school Chinese language students. For the purpose of analysis, three textbooks for beginners were chosen. These textbooks were published between the years 2009 ó 2010 and to suit the aim of the thesis, textbooks from different countries were chosen: United States of America, France and People's Republic of China. There are 31 grammatical structures that are common to these three textbooks. These 31 grammatical structures represent 33% of all grammar discussed in the textbook *Huanying: an invitation to Chinese* (HY), 36% in the textbook *N shu ne? Méthode de chinois: A1/A2 du CECRL* (NS) and 66% in the textbook *U te se se mnou ínsky* (XH). There are also 25 grammatical structures common only to two of the textbooks. These structures can be considered as key structures as well, because the knowledge of them is also important for beginners. 17 structures of these are present in the HY, 24 of them in NS and 9 of them in XH textbook. The last part of this thesis presents those grammatical structures, which appeared separately in each of the examined textbooks. In the HY textbook, there are 47 structures, NS textbook contains 32 and in XH textbook, there are 7 grammatical structures.

KEY WORDS: pedagogical grammar, grammatical structure, study of foreign languages, textbooks of Chinese

Seznam analyzovaných učebnic

ARSLANGUL, A., LAMOUREUX, C., PILLET, I. *N shu ne? Méthode de chinois: A1/A2 du CECRL*. Paris: Didier, 2009, 223 s. ISBN 978-2-278-06572-1.

HOWARD, J., XU, L. *Huanying: an invitation to Chinese*. Boston: Cheng & Tsui Company, 2009, 401 s. ISBN 978-0-88727-662-0

ZHU, Z. a kol. *Gen wo xue hanyu: jieke yuban. U te se se mnou ínsky*. Beijing: Renmin jiaoyu chubanshe, 2010, 230 s. ISBN 978-7-107-22647-2.

Seznam literatury

ACTFL. *Standards for Foreign Language Learning ó 5 C's*. [online]. 2010 [cit. 25. 3. 2015]. Dostupné z: <https://larc.sdsu.edu/files/2010/03/ACTFL-Standards-for-DMA.pdf>

BECK, M. L., *Morphology and Its Interfaces in Second Language Knowledge*. Amsterdam: John Benjamins, 1998, 387 s. ISBN 9789027224873.

BIALYSTOK, E. *Language Processing in Bilingual Children*. Cambridge: Cambridge University Press, 1991, 238 s. ISBN 0 521 37918 0.

BLEY-VROMAN, R. The fundamental character of foreign language learning. In Rutherford, W., Sharwood-Smith, M. (eds.). *Grammar and Second Language Teaching: A Book of Readings*. New York: Newbury House, 1998. 260 s. ISBN 0066324947.

BROWN, R. *A First Language*. Cambridge: Harvard University Press, 1973, 437 s. ISBN 06-743-0325-3.

BUTZKAMM, W. We only learn language once: the role of the mother tongue in FL classrooms ó death of a dogma. *Language Learning Journal* [online]. 2003, ro . 28, . 1, s. 29 - 39. ISSN 1467-9922 [cit. 2.3.2015]. Dostupné z: <http://www.fremdsprachendidaktik.rwth-aachen.de/Ww/programmatisches/pachl.html>

ERNÝ, J. *D jiny lingvistiky*. Olomouc: Votobia, 1996, 517 s. ISBN 80-858-8596-4.

DEW, E. J., The frequency factor in graded vocabulary for textbooks. *Journal of the Chinese Language Teachers Association*. CLTA, 1997, ro . 32, . 2, s. 83 ó 106. ISSN 0009-4595.

DULAY, H. C., BURT, M. K. Natural sequences in child second language acquisition. *Language Learning Journal*. 1974, ro . 24, . 1, s. 37 ó 53. ISSN 1467-9922.

HARMER, J. *The practice of English language teaching*. London: Longman, 2001, 370 s. ISBN 0-582-40385-5.

CHOMSKY, N. *Aspects of Theory of Syntax*. Cambridge: MIT Press, 1965, 261 s. ISBN 978-026-2527-408.

KECK, C. M., KIM, Y. *Pedagogical grammar*. Philadelphia: John Benjamins Publishing Company, 2014, 245 s. ISBN 978-90-272-1217-7.

LARSEN-FREEMAN, D. *Techniques and Principles in Language Teaching*. Oxford: Oxford University Press, 1986, 142 s. ISBN 0-19-434133-X.

LIU, Y. H. 关于中文教材语法的编写 (On grammatical elements in Chinese teaching materials). *Journal of the Chinese Language Teachers Association*. CLTA, 1998, ro . 33, . 3, s. 51 ó 62. ISSN 0009-4595.

MOHAMMED, A. M. *Informal Pedagogical Grammar*. *IRAL, International review of applied linguistics in language teaching*. Berlin: Walter de Gruyter, 1996, ro . 34, . 4, s. 283-291. ISSN 1613-4141.

ODLIN, T. *Perspectives on Pedagogical Grammar*. Cambridge: Cambridge University Press, 1994, 340 s. ISBN 13 978-0-521-44530-6.

RAMSEY, R. S. *The Language of China*. Princeton: Princeton University Press, 1987, 340 s. ISBN 0-691-06694-9.

RICHARDS, J. C., ROGERS, T. S. *Approaches and Methods in Language Teaching: A Description and Analysis*. Cambridge: Cambridge University Press, 1986, 171 s. ISBN 0-521-32093-3.

TENG, S. H. Towards a pedagogical grammar of Chinese. *Journal of the Chinese Language Teachers Association*. CLTA 1997, ro . 32, . 2, s. 29 ó 40. ISSN 0009-4595.

XING, Z. Pedagogical grammar of Chinese : Perspectives on discours and pragmatics. *Journal of the Chinese Language Teachers Association*. CLTA, 1998, ro . 33, . 3, s. 63 ó 78. ISSN 0009-4595.

XING, J. Z. *Teaching and learning Chinese as a foreign language: a pedagogical grammar*. London: Eurospan, 2006, 323 s. ISBN 978-962-2097-636.

ZELINKOVÁ, T^M Pohled na metody výuky cizích jazyk 20. století. *Lingvistika Praha 2013* [online]. 2013, ISSN 1805-9988 [cit. 18.2.2015]. Dostupné z: <http://lingvistikapraha.ff.cuni.cz/node/182>